

Źródła rękopiśmienne

Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie

Acta Consistorii Lublinensis, sygn. Rep. 60 A 15

Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu

Acta causarum consistorii, t. 112

Archiwum Archidiecezjalne w Przemyślu

Acta Episcopalia, t. 22

Archiwum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie

AB, D. 3, D. 5, D. 6, D. 79, D. 90, D. 104; rkps A 86

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie

Metryka Koronna, Libri inscriptionum, Libri legationum

Dokumenty pergaminowe, nr 5425

Archiwum Skarbu Koronnego, Rachunki królewskie, nr 164, 178

Archiwum Radziwiłłów, IV, t. 34

Archiwum Zamoyskich, nr 3156

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie

Acta Episcopalia, sygn. 2, 6–26

Acta Officialia, t. 72, 76, 77

Archiwum Krakowskiej Kapituły Katedralnej

Libri Archivi: sygn. LA 4, LA 5

Acta actorum, sygn. 2–5

Archiwum Miasta Krakowa, Oddział na Wawelu

Terrestria Cracoviensia, t. 185

Archiwum Państwowe w Gdańsku

300, 27/9–27; 300, 52; 300, 53/1–11; 300 D, 54; 300D, 5a, 935; 300, R/Ee 2

Archiwum m. Elbląga II, nr 104

Archiwum Państwowe w Krakowie

Oddz. 3, sygn. 1328

Biblioteka Jagiellońska w Krakowie

107, 1140, 5375

Biblioteka Ksiąg Czarторыskich w Krakowie

rkps 59, 69, 218, 247, 249, 276, 283, 285, 1461, 1595, 1596, 1596 IV, 1598, 1599, 1606, 3581; TN, t. 66

Biblioteka Narodowa w Warszawie

BOZ 1193, 2053

Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku

rkps 159, 218, 221, 245, 248, 256

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Dział rękopisów

Archiwum Synodu Ewangelicko-Reformowanego w Warszawie, rkps 1170, 1195

Bibliothèque Sainte-Geneviève, Paris

mps 1458

Forschungsbibliothek Gotha

Chart. A 381; A 338; A 383

Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz, Berlin

XX. HA, Herzogliches Briefarchiv: A4, B1, B2, B2a, C1, C1a, C2, C3, D, H Ostpreußische Folianten 50, 62–64, 66–68, 69, 91, 97, 98, 131, 14311a

Haus-, Hof und Staatsarchiv, Wien

Polonica I, 1–9

Niedersächsisches Landesarchiv – Staatsarchiv, Wolfenbüttel

1 Alt 1–3, 23. nr 49; 3 Urk. 1

Staatsarchiv, Zürich

E II 335–337, 347, 356, 359, 363, 367, 371

Uppsala Universitetsbibliotek

Carolina Rediviva, H. 155

Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Dział rękopisów

sygn. 6138

Zentralbibliothek, Zürich

A 49–51, S 421, S 433

Starodruki

Ancuta G.C., *Ius plenum religionis catholicae*, Vilnae 1719

Andree Cricii Episcopi Premisliensis, *Ad Joannem Antonium Pulleonem baronem Brugii, nuntium apostolicum in Ungaria, de negotio Pruthenico epistola*, Cracoviae 1525

Arnoldt D.H., Kurzgefasste Nachrichten von allen seit der Reformation an den lutherischen Kirchen in Ostpreußen gestandenen Predigern, wyd. F.W. Benefeldt, Königsberg 1777

Brenz J., Ordentliche beschreibung deren ding so in namen des Durchleüchtigen Fürsten und Herrn/Herrn Christoffen Herzog zu Wirtemberg [...] auf dem Concilio zu Triendt durch seine gesandten gehandelt sein, [1553]

Brevis admonitio J. Calvini ad fratres Polonos, ne triplicem in Deo essentiam pro tribus personis imaginando tres sibi deos fabricent, Cracoviae 1563

Byliński S., Defensorium Ecclesie adversus Laurentium Corvinum Lutherane hereseos sectatorem editum, Cracoviae 1531

Cochlaeus J., In Lutheri adversus Cardinalem et Archiepiscopum Moguntinum et Magdeburgensem etc. novam criminationem et calumniam responsum, [Dresden] 1535

Collatio doctrinae Aarii et Philippi Melancthonis, et sequacium, [Pińczów 1559]

Confesio Augustanae Fidei, to iest Wyznanie Wiarei Krzescianskiej, [Königsberg–Leipzig] 1561

Confessio Augustana, to jest Wyznanie Wiary niektorych książąt y miast niemieckich, [Königsberg] 1561

Confessio De Mediatore Generis Humani Iesu Christo vero Deo & Homine, contracta nomine & voluntate Ministrorum Ecclesiae in urbe Claudiopoli in Pannonia, Vitebergae 1555

Confessio, to iest, Wyznanie Wiary Chrześciańskiej, Jego Krolewskiej miłości, Panom

a Radom Coronnym: Xiendzu Arcybiskupowi Gnieźnieńskiemu y wssem Biskupom Polskim, przez Xiendza Stanisława Lutomirskiego podano, Królewiec 1556

Confessio. To iest Wyznanie wiary, nauki, y nabożeństwa Krześciańskiego, [Kraków] 1563.

Copia d'una lettera ingeniosissi. Del Rmo. Monsignor Miss. Aluise Lippamano Vescuo di Verona Legato in Polonia, 1556

De conscribendis epistolis, Cracoviae 1523

De laudibus Celeberrimae Cracoviensis Academiae, Leonardi Coxi Britani, Octauo Idus Decembris habita Oratio, Anno 1518, Cracoviae 1518

De libero arbitrio διατριβή siue Collatio Desiderij Erasmi Roterodami. Primum legito, deinde iudicato, [Cracoviae 1524]

De primatu papae. Autore quodam pio et erudito viro. Huic accedit formula iurisiurandi, quod per episcopos Regni Poloniae papae praestari solet, brevissimis commentariis illustratum, [Pińczów] 1558

Des. Erasmi Roterodami Epistola ad inclytum Sigismundum regem Poloniae etc. Mire elegans, in qua horum temporum conditionem graphice describit, Cracoviae 1527

Dialogus pius et doctus de communione sacrae eucharistiae sub utraque specie, coniugio sacerdotum, & sacro in vulgari lingua celebrando, Louvain 1558

Dilucida explicatio sanae doctrinae de vera participatione carnis & sanguinis Christi in sacra Coena, ad discutiendas Heshusii nebulas, Genevae 1561

Driedo J., De concordia liberi arbitrii, & praedestinationis divinae, Louvain 1537

Eck J., *Ad invictissimum Poloniae Regem Sigismundum, de sacrificio Missae Contra Lutheranos, libri tres*, [Augsburg–Köln] 1526

Eck J., *De primatu Petri adversus Ludderum Ioannis Eckii libri tres*, Paris 1521

Eck J., *Enchiridion locorum communium adversus Lutheranos, Cracoviae* 1525

Epistolae ab Ecclesiae Helveticae reformatoribus vel ad eos scriptae, wyd. J.C. Fueslinus, Tiguri 1742

Epistolae duae ad ecclesias Polonicas Jesu Christi evangelium amplexas scriptae a Tigurinae ecclesiae ministris de negotio Stancariano, Tiguri 1561

Epistola Ioannis Cosmii Concionatoris S.R.M. ad Ministros verbi Dei, omneque adeo genus Sacerdotum, ut sese & in Ministerio praedicationis sinceros, & in vitae officiis probos ac imitatione dignos praebeant, Cracoviae 1549

Epistola Stanislai Orichovii de celibatu, [Wittenberg] 1549

Epistola, qua fidem admonitionis ab eo nuper editae apud Polonos confirmat, Genevae 1563

Evangelia Swieta Pana Iesvsa Christvsa Vedle Matthæusza Svietego, Królewiec 1551

Exempla literarum ecclesiae Tigurinae ad Ecclesias Polonas. Apud Danielelem Lancicum, Pinczoviae 1559

Fasciculus rerum expetendarum ac fugiendarum, Coloniae 1535

Francisci Stancari Mantuani Sacrae Theologiae & Ebraicae linguae in Academia Regiomontana Prussiae, publici professoris, Disputatio de Trinitate, habita 20 Iunii 1551, [Königsberg 1551]

Franciscus Stancarus Mantuanus de Trinitate et Mediatore Domino nostro Iesu Christo, Cracoviae 1562

Franconius M., Von christlichen Abschiedt auss diesem todlichen lebenn und begrebnus des durch leuchtigisteim Fürstenn unnd herrn herrn Sigemundtt Könige zu Polenn, Krockaw 1548

Funeris Oratio habita a Stanislao Orichovio Ruteno, ad Equites Polonos, in funere Sigismundi Iagellonis Poloniae Regis, Cracoviae 1548

Grzegorz Paweł, Różność wiary uczniów Stankarowych, Nieśwież 1564

[Grzegorz z Szamotuł], *Anacephaleosis fl osculos monogrammos ex progymnasmatis Christophori Endorfini selectos complate[n]s. Auctore Gregorio Shamotulino Doctore Iuriu[m] Archidiacono Poznanien[si]. Nove[m] distincta articulis quor[um] elenchu[m] huius pagelle alterum latus demonstrat*, Cracoviae 1535

[Grzegorz z Szamotuł], *Vincula Hipocratis ad alligandum caput Cristophori Endorfini*, Cracoviae 1536

Hedio C., Johannes Chrysostomi des Heyligen Ertzbischoffs zu Constantinopel, Außlegung über die Evangelia Sancti Matthei, vnnd Sancti Johannis, Straßburg 1540

Hegendorfer Ch., Declamationes octo, Argentorati 1533

Historica eorum narratio, quae in mota per Franciscum Stancarum iam denuo in Pinczow de Mediatore controversia sunt acta per ministros restituarum in minore Polonia Ecclesiarum, conscripta per presbyteros earundem Ecclesiarum, Pińczów 1561

Hozjusz S., *De expresso Dei Verbo*, Dillingen 1558

Hyperaspistes diatribae adversus servum arbitrium Martini Lutheri, Cracoviae 1526

Judicium et censura ecclesiarum piarum de dogmate in quibusdam provinciis septentrionalibus contra adorandam Trinitatem, Cracoviae 1563

Kazanowski J., *Na upominanie Jana Kalwina do braciey Polskiej napisane*, [Nieśwież] 1564

Kromer M., *Rozmowy dworzanina z mnichem (1551–1554)*, wyd. J. Łoś, Kraków 1915

Kronika polska Marcina Bielskiego, wyd. J. Bielski, Kraków 1591

Ein kurtze Abschrift der Bekanttnus des H. Christlichenn Glaubens, so auffden Landtagk zu Peterkoffdurch die Legaten des Königsreichs Poln geschehen ist, den Drietten May 1555, [Królewiec 1555]

Ein kurz fruchtbars Beichtbüchlein auß den czehen gebothen gottes genugsam, auß gelegt yre erfullung und ubertretung, vom Doctor Martino Luther gemacht, s.l.

Lengnich G., *Geschichte der Preußischen Lande Königlich-Polnischen Antheils seit dem Jahr 1526*, t. 1–5, Danzig 1722–1727

Libanus G., *Carmina Sybillae Erythraeae*, Cracovie 1535

Liber de sarcienda ecclesiae concordia, Basel 1533

List Aloisego Lipomana Posła Papieskiego do Polski posłanego J.M. Panu Piotrowi Contarinovi w Rzymie mieszkającemu posłanii, 1557

Lubelczyk A., *Bellum theologicum ex armamentario Omnipotentis adversum Turcas*, Cracoviae 1545

Lubieniecki S., *Historia Reformationis Poloniae*, Amsterdam 1685

[Łaski J.], *Epistolae tres lectu dignissimae, de recta et legitima ecclesiarum bene instituendarum ratione ac modo: ad potentiss. regem Poloniae, Senatum, reliquosque Ordines*, Basileae 1556

Marszewski S., *Ad equites Polonos de bello Turcis inferendo carmen paracleticum*, Cracoviae 1543

Martini Cromeri *Sermo de tuenda dignitate sacerdotii*, Petricoviae in Synodo habitus, Cracoviae 1542

Nili Th essalonicensis *libellus de primatu Romani Pontificis a Mathia Flacio Illyrico*, Francofurti 1555

O Krzestianskim zesciu y Pogrzebie Krola Jego Miłosci Sigmunta Polskiego, pana naszego Miłosciwego, [Kraków 1548]

Opera D. Stanislai Hosii, Parisiis 1562

Oratio Legati apostolici Zachariae Ferrerii habita Th orunii in Prussia ad serenissimumPoloniae regem contra errores fratris Martini Luteri, Cracoviae 1521

Orzechowski S., *Ad Sigismundum Poloniae regem Turcica secunda*, Cracoviae 1544

Orzechowski S., *Baptismus Ruthenorum*, Cracoviae 1544

Orzechowski S., *De bello adversus Turcas suscipiendo*, Cracoviae 1543

Orzechowski S., *Książzki Stanisława Orzechowskiego o ruszeniu ziemie polskiej przeciw Thurkowi*, Kraków 1543

Orzechowski S., Pro dignitate sacerdotali oratio, Cracoviae 1561

Orzechowski S., Pro Ecclesia Christi ad Samuelem Mathieiovium Episcopum Cracoviensem, Cracoviae 1546

Pérez de Ayala M., De divinis, apostolicis atque ecclesiasticis traditionibus deque autoritate, Coloniae 1549

Philippicae quatuor Iohannis Cochlei, in Apologiam Philippi Melancthonis ad Carolum V Imperatorem Romanum, Lipsiae 1534

Pighius A., Controversiarum praecipuarum in comitiis Ratisponensibus tractatarum [...] luculenta explicatio, Coloniae 1541

Pighius A., De libero hominis arbitrio et divina gratia libri decem, Cologne 1542

Porządek naprawienia w Kościołach naszych. Z Pisma Świętego i pisma doktorów świętych ojców starych przez Franciszka Stankara z Mantui Doktora Pisma Świętego spisany, 1553

Preußische Sammlung allerley bisher ungedruckten Urkunden, Nachrichten und Abhandlungen, t. 1–3, Danzig 1747

Propugnaculum summi Sacerdotii Evangelici, ac septem Sacramentorum, aeditum per virum eruditum, sacrarum literarum professorem Edoardum Poelum adversus Martinum Lutherum fratrem famosum et Wiclifistam insignem, Londini 1523

Przyłuski J., Ad equites Polonos pro sacerdotibus Turcicum bellum una cum illis suscipientibus et pro Petro Gamrato regni pontifice maximo, Cracoviae 1545

Querela pacis undique gentium eiectae profligataeque. Autore Desyderio Erasmo Roterodamo, Cracoviae 1518

Responsio ad maledicum Francisci Stancari Mantuani librum adversus Tigurinae Ecclesiae ministros de trinitate et mediatore d. n. Iesu Christo autore Iosia Simlero, Tiguri 1563

Rhegius U., Catechismus minor puerorum, Vitebergae 1535

Rhegius U., Loci theologici e patribus et scholasticis neotericisque, Francoforti 1550

Royzius P., Historia Funebris in obitu divi Sigismundi Sarmatiarum Regis, et ad Sigismundum Augustum filium admonitio, Cracoviae 1548

Sarnicki S., Colloquium Piotrkowskie to jest rozmowa, którą mieli wyznawcy prawdziwej wiary starodawnej o Panu Boga w Trójcy Jedynym a stroną przeciwną w Piotrkowie w sejm, roku przeszłego 1565, Kraków 1566

Sarnicki S., O uznaniu Pana Boga wszechmogącego troje kazanie, 1564

Sichardus J., Antidotum contra diversas omnium fere seculorum haereses, Basileae 1528

Simler J., De aeterno Dei Filio Iesu Christo et de Spiritu Sancto, Tiguri 1568

Speculum haeticorum fratris Ambrosii Catharini Politi Senensis ordinis praedicatorum, Cracoviae 1540

Stancaro F., Canones reformationis Ecclesiarum Polonicarum, Francofordii ad Viadrum 1552

Stanislai Orichovii gente Roxolani, natione vero Poloni, in Varszaviensi Synodo provinciae Polonae, pro dignitate sacerdotali oratio, Cracoviae 1561

Ein statlicher unnd feyerlicher Actus der holdigung, [Kraków 1526]

Tranquillus A., Ad optimates Polonos admonitio, Cracoviae 1545

Valentini Gentilis teterrimi haeretici impietatum ac triplicis perfidiae et periurii, brevis explicatio, ex actis publicis Senatus Genevensis optima fide descripta, Genevae 1567

Vegio M., Philalethes, Cracoviae 1512

Velitatio Iohannis Cochlaei in Apologiam Philippi Melanchthonis, Lipsiae 1534

Vergerio P.P., Ad Serenissimum Sigismundum Augustum, Dei Gratia Poloniae Regem, Magnum Lituaniae Ducem etc. De Legato Papae in Poloniam destinato, ut colloquium a sua Sacra Maiestate Regia in causa religionis instituendum impediatur, [Königsberg] 1558

Vergerio P.P., Cur et quomodo christianum concilium debet esse liberum. Et de coniuratione papistarum, Regiomonti 1557

Vergerio P.P., Ioannis Brentii Libellus Aureus in quo agitur De officio Principum Secularium in Ecclesia Filii Dei, De autoritate Sacrae Scripturae, De Traditionibus, De Catholica Ecclesia, [Königsberg] 1557

[Vergerio P.P.], Scholia in binas Pauli Papae huius nominis IIII literas, alteras ad Illustrum D. Ioannem Comitem a Tarnov, Castellatum Cracoviensem, alteras ad magnificos Regni Poloniae Senatores Laicos, [Königsberg] 1556

Vio Th. de, Ientacula novi testamenti Cardinalis sancti Xisti, Coloniae 1526

Vio Th. de, Reverendissimi Domini D. Th. omae de Vio Caietani [...] adversus Lutheranos Opuscula, Cracoviae 1544

Warszewicki S., Oratio de Stanislao a Lasky, Palatino Siradiensi, et Lanciensi Capitaneo, qui in familia veteri et nobilissima gentis Polonae natus fuit, et sapientia, virtute et fide excelluit, Wittenberg 1551

[Wróbel W.], Propugnaculum Ecclesiae adversus varias Sectas huius tempestatis per Valentinum Posnanitanum: ex variis Sacrae scripture locis. Doctoribus et brevibus collectum, Lipsiae 1536

Zanchi G., Epistolarum libri duo, Hanoviae 1609

Zebrzydowski A., Krótka odpowiedź przez Andrzeja biskupa krakowskiego na Artykuły obłądliwe Marcina Krowickiego, Kraków 1556

Zebrzydowski A., Oratio Postrema ad regem et senatum in comitiis Varsoviensibus habita, [Kraków 1557]

Współczesne edycje źródłowe

Abraomas Kulvietis: Pirmasis Lietuvos Reformacijos paminklas / Abraomo Kulviečio Confessio fidei ir Johanno Hoppijaus Oratio funebris (1547), wyd. D. Pociūtė, Vilnius 2011

Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta, t. 1–3, wyd. B. Ulanowski, Kraków 1894–1918 [Warszawa 1965]

Acta capitulorum provinciae Poloniae Ordinis praedicatorum, t. 1, wyd. R.F. Madura, Roma 1972

- Acta Nunciaturae Polonae, t. 2 i t. 3, cz. 1, wyd. H.D. Wojtyska, Friburgi Helvetiae 1992–1993
- Acta reformationis catholicae Ecclesiam Germaniae concernentia saeculi XVI, t. 6, wyd. G. Pfeilschifter, Regensburg 1974
- Acta Tomiciana: epistolae, legationes, responsa, actiones, res gestae Serenissimi Principis Sigismundi eius nominis Primi Regis Poloniae, Magni Ducis Lithuaniae, t. 1–18, Kórnik 1852–1999
- Akta kapituł z wieku XVI wybrane, t. 1, cz. 1: Akta kapituł poznańskiej i wrocławskiej: 1519–1578, wyd. B. Ulanowski, Kraków 1908
- Akta stanów Prus Królewskich, t. 1: 1479–1488, wyd. K. Górski, M. Biskup, Toruń 1955; t. 8: 1520–1526, wyd. M. Biskup, I. Janosz-Biskupowa, Warszawa 1993
- Akta synodów różnowierczych w Polsce, t. 1–4, wyd. M. Sipayłło, Warszawa 1966–1997
- Akten der deutschen Reichsreligionsgespräche im 16. Jahrhundert, t. 1–3, wyd. K. Ganzer, Göttingen 2000–2007
- Album Academiae Vitebergensis, t. 1, wyd. K.E. Förstemann, Leipzig 1841
- Die Amerbachkorrespondenz, t. 4–5, wyd. A. Hartmann, Basel 1953, 1958
- Andreae Cricii Carmina, wyd. K. Morawski, Cracoviae 1888
- Andreae Fricii Modrevii Opera omnia, t. 1: Commentariorum de republica emendanda: libri quinque, t. 2: Orationes, t. 3: De ecclesia: liber secundus, t. 4: Opuscula annis 1560–1562. Conscripta, t. 5: Sylvae, wyd. K. Kumaniecki, Warszawa 1953–1960
- Andreae Wengerscii Libri quattuor Slavoniae reformatae, wyd. J. Tazbir, Varsoviae 1973
- Andrzeja na Więcborku Zebrzydowskiego, biskupa wrocławskiego i krakowskiego korespondencja z lat 1546–1553 z przydaniem synodów r. 1547 i 1551, jako też innych dokumentów współczesnych, wyd. W. Wiślocki, Kraków 1878
- Antitrinitarische Streitigkeiten. Die tritheistische Phase (1560–1568), wyd. I. Dingel, K. Daugirdas, Mainz 2013
- Die Apologien Herzog Albrechts, wyd. A. Bues, Wiesbaden 2009
- Arianie polscy w świetle własnej poezji. Zarys ideologii i wybór wierszy, wyd. J. Dürr-Durski, Warszawa 1948
- Assertio septem sacramentorum adversus Martinum Lutherum, wyd. P. Fraenkel, Münster 1992
- Die Aufzeichnungen des Dominikaners Martin Gruneweg (1562 – ca. 1618) über seine Familie in Danzig, seine Handelsreisen in Osteuropa und sein Klosterleben in Polen, t. 1, wyd. A. Bues, Wiesbaden 2008, s. 229–230
- Das Augsburger Interim von 1548, wyd. J. Mehlhausen, Neukirchen-Vluyn 1996
- Baptismus Ruthenorum Bulla de non rebaptisandis Ruthenis to jest Chrzest Rusinów bulla o braku potrzeby rebaptyzacji Rusinów (1544) czyli Jan z Oświęcimia contra Stanisław Orzechowski, wyd. M.M. Niechwiej, Kraków 2014
- Beati Petri Canisii Societatis Iesu, Epistulae et Acta, wyd. O. Braunsberger, Freiburg im Breisgau 1898

Die Bekenntnisschrift ender reformierten Kirche, wyd. E.F.K. Müller, Leipzig 1903

Benninghoven U., Die Beziehungen Herzog Albrechts von Preußen zu Städten, Bürgertum und Adel im westlichen Preußen (1525–1554). Regesten aus dem Herzoglichen Briefarchiv und den Ostpreußischen Folianten, t. 1, Köln 2006

Benninghoven U., Die Herzöge in Preussen und das Bistum Kulm (1525–1691), Köln 1993

Die Berichte und Briefe des Rats und Gesandten Herzog Albrechts von Preussen: nebst den an ihn ergangenen Schrift en in dem Königlichen Staatsarchiv zu Königsberg, t. 1–4, wyd. A. Bezenberger, Königsberg 1904–1921

Briefwechsel der Brüder Ambrosius und Thomas Blaurer, 1509–1567, wyd. T. Schieß, Freiburg im Breisgau 1912

Der Briefwechsel der Schweizer mit den Polen, wyd. Th . Wotschke, „Archiv für Reformationsgeschichte“, suplement nr 8, Leipzig 1908

Briefwechsel zwischen Christoph, Herzog von Württemberg, und Petrus Paulus Vergerius, wyd. E. von Kausler, Th . Schott, Tübingen 1875

Bucer M., Opera Latina, t. 5, wyd. I. Hazlett, London 2000

Bullarium [...] Sanctorum Romanorum Pontificum, t. 5, Turin 1860

Calendar of Letters and Papers, Foreign and Domestic, of the Reign of Henry VIII, wyd. J.S. Brewer, J. Gairdner, R.H. Brodie, London 1862–1932

Calvin Studienausgabe, wyd. E. Busch, t. 1–8, Neukirchen-Vluyn 1994–2011

Catechismus to jest nauka barzo pożyteczna każdemu wiernemu krześcijaninowi jako się ma w zakonie Bożym a w wierze i w dobrych uczynkach sprawować (1543), wyd. F. Pułaski, Kraków 1910

Chrzanowski I., Dwa listy łańskie, Aloizego Lipomana i Mikołaja Radziwiłła, w: Z wieku Mikołaja Reja. Księga jubileuszowa 1505–1905, Warszawa 1905, s. 70–106

Chrzanowski I., Echo epizodu sochaczewskiego, w: Z wieku Mikołaja Reja. Księga jubileuszowa 1505–1905, Warszawa 1905, s. 23–27

Cochlaeus J., Philippicae I–VII, wyd. R. Keen, Nieukoop 1995

Codex diplomaticus regni Poloniae et magni ducatus Lituaniae, t. 1–5, wyd. M. Dogiel, Vilnae 1758–1764

Collected Works of Erasmus, t. 76: Controversies, wyd. Ch. Trinkaus, Toronto 1999

Concilium Basiliense, t. 6: Die Concordate des Zwö lferausschusses 1437. Die Conzilsprotokolle Jacob Hü glins 1438–1439. Aus einer Pariser Handschrift und aus dem Manuale des Notars Jakob Hü glin, wyd. G. Beckmann, Basel 1926 [1971]

Concilium Tridentinum Diariorum Actorum Epistularum Tractatum nova collectio, Friburgi Brisgoviae 1956

Confessio Wirtembergica. Das Württembergische Bekenntnis von 1552, wyd. M. Brecht, H. Ehmer, Holzgerlingen 1999

Consensus Tigurinus (1549). Die Einigung zwischen Heinrich Bullinger und Johannes Calvin über das Abendmahl. Werden – Wertung – Bedeutung, wyd. E. Campi, R. Reich, Zürich 2009

Controversia et Confessio, t. 4: Der Antinomische Streit (1556–1571), wyd. I. Dingel, Göttingen 2016

Corpus epistularum Ioannis Dantisci, t. 2, cz. 1, wyd. J. Axer, A. Skolimowska, Warsaw 2008

Corpus iuris Polonici, t. 3, cz. 1; t. 4, cz. 1, wyd. O. Balzer, Kraków 1906, 1910

Corpus reformatorum, Series I, t. 1–28: Philip Melanchthon, Opera Quae Supersunt Omnia, wyd. K.G. Bretschneider, H.E. Bindseil, Halle 1834 nn.

Corpus reformatorum, Series II, t. 29–87: Ioannis Calvini, Opera Quae Supersunt Omnia, t. 1–58, wyd. W. Baum, E. Kunitz, E. Reuss, Halle 1863 nn.

Correspondance de Th éodore de Bèze, t. 1–9, wyd. H. Aubert, H. Meylan, A. Dufour, Genève 1960–1978

Correspondenz des Kaisers Karl V. Aus dem königlichen Archiv und der Bibliothèque de Bourgogne zu Brüssel, t. 1–3, wyd. K. Lanz, Frankfurt am Main 1966

Defensio sanae et orthodoxae doctrinae de servitute et liberatione humani arbitrii, wyd. A.N.S. Lane, G.I. Davies, Genève 2008

Deutsche Reichstagsakten unter Kaiser Karl V., seria nowa, t. 2–4, wyd. A. Wrede, Göttingen 1896–1905; t. 7, cz. 2, wyd. J. Kühn, Göttingen 1935; t. 10, wyd. R. Aulinger, Göttingen 1992

Diariusz sejmu lubelskiego 1566 roku, wyd. I. Kaniewska, Wrocław 1980

Diariusz Sejmu Walnego Warszawskiego z roku 1556/7, wyd. S. Bodniak, Kórnik 1939

Documents of the English Reformation 1526–1701, wyd. G.L. Bray, Cambridge 2004

Dokumente zur Causa Lutheri, t. 2, wyd. P. Fabisch, E. Iserloh, Münster 1991

Dr. Johannes Bugenhagens Briefwechsel, wyd. O. Vogt, Hildesheim 1966

Du laiškai: popiežiaus nuncijaus Luigi Lippomano ir kunigaikščio Mikalojaus Radvilo Juodojo polemika (1556), wyd. D. Pociūtė, Vilnius 2015

Dwa pisma polityczne z okresu walki o egzekucję, wyd. S. Bodniak, Kórnik 1938, s. 12–24 (nadb. z: „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 3, 1939)

Dyaryusz Sejmu Piotrkowskiego R.P. 1565 poprzedzony kroniką 1559–1562, wyd. W. Krasiński, oprac. W. Chomętowski, Warszawa 1868

Dyaryusze sejmów koronnych 1548, 1553 i 1570, wyd. J. Szujski, Krakó w 1872

Dzienniki sejmów walnych koronnych za panowania Zygmunta Augusta Króla polskiego, W. X. Litewskiego 1555 i 1558 r. w Piotrkowie złożonych, Kraków 1869

Elementa ad fontium editiones, wyd. Carolina Lanckorońska, t. 30–66, Romae 1973–1987

Enchiridion locorum communium adversus Lutherum et alios hostes ecclesiae (1525–1543), wyd. P. Fraenkel, Münster 1979

Erasmi Opuscula. A Supplement to the Opera omnia, wyd. W.K. Ferguson, Hague 1933

- Erazm z Rotterdamu, Pochwała głupoty, tłum. i oprac. E. Jędrkiewicz, wstęp H. Barycz, Warszawa 1953
- Erazm z Rotterdamu, Podręcznik żołnierza Chrystusowego nauk zbawiennych pełny, tłum. i oprac. J. Domański, przedm. L. Kołakowski, Warszawa 1965
- Die evangelischen Kirchenordnungen des XVI. Jahrhunderts, t. 4, wyd. E. Sehling, Leipzig 1911
- Fontes rerum Austriacarum, t. 1: Scriptorum, wyd. Th. G. von Karajan, Wien 1855
- Förstemann K.E., Urkundenbuch zu der Geschichte des Reichstages zu Augsburg im Jahre 1530, t. 1, Halle 1833
- Górnicki Ł., Dzieje w Koronie Polskiej, oprac. H. Barycz, Wrocław 2003
- Grunau S., Preussische Chronik, t. 1–3, Leipzig 1876 (1986)
- Grzegorz Paweł, O różnicach terażniejszych to jest Co o Jednym Bogu Ojcu i Synu Jego Jednorodzonem i o Duchu Świętym prawdziwie rozumieć mamy, oprac. K. Górski, W. Kuraszkiewicz, Wrocław 1954
- Hartmann S., Herzog Albrecht von Preussen und das Bistum Ermland (1525–1550).
Regesten aus dem Herzoglichen Briefarchiv und den Ostpreussischen Folianten, Köln 1991
- Hartmann S., Herzog Albrecht von Preussen und Livland (1557–1560), Köln 2006
- Hozjusz S., Księgi o jasnym a szczyrym słowie bożym, wyd. M. Korolko, Kraków 1998
- Hozjusz S., Poezje, wyd. A. Kamieńska, Olsztyn 1988
- Humanizm i reformacja w Polsce. Wybór ze źródeł dla ćwiczeń uniwersyteckich, wyd. I. Chrzanowski, S. Kot, Lwów 1927
- Index des livres interdits, t. 8: Index de Rome 1557, 1559, 1564. Les premiers index romains et l'index du Concile de Trente, wyd. J.M. de Bujanda, Sherbrooke 1990
- Ioannis Calvini Opera Exegetica, t. 19: Commentarius in Epistolam ad Hebraeos, wyd. T.H.L. Parker, Genf 1998
- Ioannis Dantisci poetae laureati Carmina, wyd. S. Skimina, Cracoviae 1950
- Iura Masoviae Terrestria, t. 2–3, wyd. J. Sawicki, Warszawa 1973–1974
- Jagiellonki polskie w XVI wieku, t. 1–5, wyd. A. Przeździecki, J. Szujski, Kraków 1868–1878
- Joannis a Lasco Opera tam edita quam inedita, t. 1–2, wyd. A. Kuyper, Amsterdam 1866
- Johannes Calvins Lebenswerk in seinen Briefen. Eine Auswahl von Briefen Calvins in deutscher Übersetzung, wyd. R. Schwarz, t. 1–3, Neukirchen-Vluyn 1961–1962
- Karlstadt A., Von Abtuhung der Bilder. Und dass kein Bettler unter den Christen sein soll, w: Flugschriften der frühen Reformationsbewegung (1518–1524), t. 2, wyd. A. Laube, S. Looss, A. Schneider, Vaduz 1983, s. 105–127
- Katalog rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, t. 3, cz. 1: Nr 584–743, wyd. H. Kozerska, W. Stummer, Warszawa 1987

- Katechizm brzeski 1553/1554, wyd. F. Pułaski, Warszawa 1908
- Korespondencja Erazma z Rotterdamu z Polakami, wyd. M. Cytowska, Warszawa 1965
- Korespondencja Stanisława Hozjusza kardynała i biskupa warmińskiego, t. 3, cz. 1, wyd. H.D. Wojtyska, Olsztyn 1980 (Studia Warmińskie, 17)
- Korespondencja Stanisława Hozjusza, kardynała i biskupa warmińskiego, t. 5–6, wyd. A. Szorc, Olsztyn 1976–1978 (Studia Warmińskie, 15–16)
- Kromer M., Mowa na pogrzebie Zygmunta I oraz o pochodzeniu i dziejach Polaków księgi XXIX i XXX, wstęp, tłum. i oprac. J. Starnawski, Olsztyn 1982
- Kromer M., Rozmowa dworzanina z mnichem, wyd. J. Łoś, Kraków 1915
- Kronika poznańskich pisarzy miejskich, wyd. A. Warschauer, oprac. J. Wiesiołowski, Poznań 2004
- Kronika zboru ewangelickiego krakowskiego przez Wojciecha Węgierskiego, wyd. M. Pawelec, Kraków 2007
- Kroniki Stanisława Orzechowskiego, tłum. Z.A. Włyński, wyd. K.J. Turowski, Sanok 1856
- Krowicki M., Chrześcijańskie a żałobliwe napominanie; Adhortatio; Obraz a kontrefet własny Antykrystów, oprac. B. Otwinowska, J. Tazbir, Warszawa 1969
- Księgi wyznaniowe Kościoła Luterskiego, Bielsko Biała 1999
- Lasciana nebst den ältesten evangelischen Synodalprotokollen Polens 1556–61, wyd. H. Dalton, Berlin 1898
- Letters and Papers, Foreign and Domestic of the Reign of Henry VIII, t. 4, cz. 1, wyd. J.S. Brewer, London 1870
- Liber diligentiarum facultatis artisticae Universitatis Cracoviensis, cz. 1, oprac. W. Wisłocki, Kraków 1886
- Listy króla Zygmunta Augusta do Radziwiłłów, wyd. I. Kaniewska, Kraków 1999
- Listy polskie XVI wieku, t. 1: Listy z lat 1525–1548 ze zbiorów Władysława Pociechy, t. 2: Listy z lat 1548–1550 ze zbiorów Władysława Pociechy, Witolda Taszyckiego i Adama Turasiewicza, red. K. Rymut, Kraków 1998–2001
- Lubieniecki S., Historia reformacji polskiej, tłum. E. Bursche, Warszawa 1939 (nadb. z: „Rocznik Teologiczny Wydziału Teologii Ewangelickiej U.W.” 4, 1939)
- Luter M., O niewolnej woli, tłum. i wyd. W. Niemczyk, Warszawa 1977
- Luter M., O wolności chrześcijańskiej, tłum. W. Niemczyk, Warszawa 1991
- Luther M., Werke, t. 1–120, Weimar 1883–2009
- Łaski J., Forma i całkowity porządek kościelnego posługiwania, tłum. z łac. T. Płóciennik, Warszawa 2004
- Łaski J., Listy trzy wielce czytania godne o dobrym i prawidłowym sposobie urzędowania Kościołów, tłum. T. Płóciennik, Warszawa 2003

Martini Bucer Opera omnia, Ser. 1: Deutsche Schriften, t. 6, cz. 1: Wittenberger Konkordie (1536), wyd. R. Stupperich, Gütersloh 1988; t. 11, cz. 1, wyd. Ch. Strohm, G. Seebass, Gütersloh 1999

Materiały do dziejów reformacji w Krakowie. Zaburzenia wyznaniowe 1551–1598, wyd. R. Żelewski, Wrocław 1962

Matricularum Regni Poloniae, cz. 4: Sigismundi I regis tempora complectens, t. 1: Acta cancellariorum (1507–1548), wyd. T. Wierzbowski, t. 2: Acta vicecancellariorum (1507–1533), wyd. T. Wierzbowski, t. 3: Acta vicecancellariorum (1535–1548), wyd. T. Wierzbowski, Varsoviae 1910–1915; cz. 5: Sigismundi Augusti regis tempora complectens (1548–1572), t. 1: Acta cancellariorum (1548–1572), wyd. T. Wierzbowski, t. 2: Acta vicecancellariorum (1548–1572), wyd. J. Płocha, A. Rybarski, I. Sułkowska, J. Sawicki, Varsoviae 1919–1961

Die Matrikel der Universität Basel, t. 2, wyd. H.G. Wackernagel, Basel 1956

Melanchthon Deutsch, t. 1–4, wyd. M. Beyer, Leipzig 1997–2012

Melanchthon Ph., Elementa rhetorices. Grundbegriffe der Rhetorik, wyd. V. Wels, Potsdam 2011

Melanchthons Briefwechsel: kritische und kommentierte Gesamtausgabe, t. 1–17, wyd. H. Scheible, Stuttgart 1977–2016, <http://www.haw.uni-heidelberg.de/forschung/forschungsstellen/melanchthon/mbw-online.de.html>

Melanchthons Werke in Auswahl, wyd. R. Stupperich, t. 1–7, Gütersloh 1951–1975

Metryka czyli album Uniwersytetu Krakowskiego z lat 1509–1551, wyd. A. Gąsiorowski, T. Jurek, I. Skierska, Warszawa 2010

Miscellanea Arianica, wyd. J. Domański, L. Szczucki, „Archiwum Historii i Filozofii i Myśli Społecznej” 6, 1960, s. 217–219

Monumenta Hungariae Historica. Diplomataria, t. 1, Budapest 1857

More Th., A Dialogue Concerning Heresies, wyd. Th. M.C. Lawler, G. Marc’hadour, R. Marius, New Haven 1981

Napomnienie polskie ku zgodzie do wszech krześcijańców, wyd. T. Wierzbowski, Warszawa 1896

Opera omnia Desiderii Erasmi, t. 1–10, Amsterdam 1969–1982

Opus epistolarum Des. Erasmi Roterodami, t. 1–12, wyd. P.S. Allen, Oxford 1906–1958

Orichoviana: opera inedita et epistulae Stanislai Orzechowski, 1543–1566, t. 1, wyd. J. Korzeniowski, Cracoviae 1891

Orzechowski S., Annales Stanislai Orichovii Okszii, wyd. T. Działyński, Posnaniae 1854

Orzechowski S., Wybór pism, oprac. J. Starnawski, Wrocław 1972

Pamiętniki o dawniej Polsce z czasów Zygmunta Augusta obejmujące listy Jana Franciszka Commendoni do Karola Borromeusza z Biblioteki Barberińskiej, t. 1–2, wyd. J. Krzeczkowski, M. Malinowski, Wilno 1851

Państwo świeckie czy księżę? Spór o rolę duchowieństwa katolickiego w Rzeczypospolitej w czasach Zygmunta III Wazy. Wybór tekstów, oprac. U. Augustyniak, Warszawa 2013

Der Passauer Vertrag (1552). Einleitung und Edition, wyd. V.H. Dreccoll, Berlin–New York 2000

Paz y Melia A., Serrano y Sanz M., Actas originales de las congregaciones celebradas en Valladolid en 1527 para examinar las doctrinas de Erasmo, „Revista de archivos, bibliotecas y museos” 6, 1902, s. 60–73

Piccolominus A.S., De gestis Concilii Basiliensis commentariorum libri II, wyd. D. Hay, W.K. Smith, Oxford 1967

Piotr z Goniądza, Dzieła polskie, t. 1: O Trzech, t. 2: O Synu Bożym, oprac. H. Górski, K. Górski, Z. Zawadzki, Warszawa 1961–1962

Pociecha W., Panowanie Zygmunta Starego (1506–1548), Kraków 1923

Preußisches Urkundenbuch. Politische Abteilung, t. 1–2, wyd. R. Philippi, Königsberg 1882–1909

Protokoły procesu X. Andrzeja Czarnkowskiego z 1549 i 1550 roku, wyd. A. Karbowski, „Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty” 10, 1904, s. 46–69

Protokoły sejmiku generalnego Prus Królewskich, t. 1: 1526 – połowa 1528, wyd. M. Biskup, B. Dybaś, J. Tandecki, Toruń 2001

Proza polska wczesnego renesansu 1510–1550, oprac. J. Krzyżanowski, Warszawa 1954

Quellen zur Geschichte der Böhmischen Brüder vornehmlich ihren Zusammenhang mit Deutschland betreffend, wyd. A. Gindely, Wien 1859

Reformierte Bekenntnisschrift en, t. 1, cz. 2, wyd. H. Faulenbach, E. Busch, Neukirchen-Vluyn 2006

Rejestr korespondencji Stanisława Hozjusza biskupa warmińskiego (1560–1563), oprac. H.D. Wojtyska, I. Makarczyk, Olsztyn 2003

Relacje nuncjuszów apostolskich i innych osób o Polsce od roku 1548 do 1690, wyd. E. Rykaczewski, t. 1–2, Berlin – Poznań 1864

Reszka S., Żywot księdza Stanisława Hozjusza, tłum. i wyd. J. A. Kalinowska, Olsztyn 2009

Scriptores rerum Prussicarum. Die Geschichtsquellen der preußischen Vorzeit bis zum Untergange der Ordensherrschaft, t. 1–5, wyd. Th. Hirsch, M. Toeppen, E. Strehlke, Leipzig 1861–1874

Seklucjan J., Wybór pism, wyd. S. Rospond, Olsztyn 1979

Seklucjan J., Wyznanie wiary chrześcijańskiej, wyd. H. Kowalska, S. Rospond, Warszawa 1972

Stancaro F., Canones reformationis Ecclesiarum Polonicarum, przedruk i tłum. pol. w: Stanisława Orzechowskiego i Franciszka Stankara pisma o państwie i religii – „Chimera” i „Reguły reformacji”, wyd. K. Koehler, Kraków 2012

Stanisłai Hosii S. R. E. Cardinalis Maioris Poenitentiarum Episcopi Varmiensis (1504–1579) et quae ad eum scriptae sunt Epistolae tum etiam eius Orationes legationes, t. 1–2, wyd. F. Hipler, W. Zakrzewski, Kraków 1879–1886

Stanisława Łaskiego wojewody sieradzkiego prace naukowe i dyplomatyczne, wyd. M. Malinowski, Wilno 1864

Stanisława Orzechowskiego „Fidelis subditus” w redakcyi I-ej z r. 1543, wyd. T. Wierzbowski, Warszawa 1900

Stanisława Orzechowskiego „Fidelis subditus” w redakcyi 2-iej z r. 1548, wyd. G. Saenger, T. Wierzbowski, Warszawa 1908

Stanisława Orzechowskiego i Andrzeja Frycza Modrzewskiego spór o wiarę, wyd. K. Koehler, Kraków 2014

Stanisława Orzechowskiego i Franciszka Stankara pisma o państwie i religii – „Chimera” i „Reguły reformacji”, wyd. K. Koehler, Kraków 2012

Starodawne prawa polskiego pomniki, t. 3, wyd. M. Bobrzyński, Cracoviae 1874

Sturm E., Briefe des Heidelberger Theologen Zacharias Ursinus aus Wittenberg und Zürich (1560/61), „Heidelberger Jahrbücher” 14, 1970, s. 85–119

Die Synoden der Kirche Augsburgischer Konfession in Großpolen im 16., 17. und 18. Jahrhundert, wyd. G. Smend, Posen 1930

Szesnastowieczne epitalamia łacińskie w Polsce, tłum. M. Brożek, oprac. J. Niedźwiedź, Kraków 1999

Szymona Mariciusa z Pilzna korespondencja z lat 1551–1555, wyd. S. Kot, „Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce”, s. II, t. 1, nr 2, 1929

Trzeciecki A., Dzieła wszystkie, t. 1: Carmina: wiersze łacińskie, oprac. J. Krókowski, Wrocław 1958

Trzy listy Trzebuchowskiego do Mikołaja Radziwiłła Woiewody Wileńskiego, „Dziennik Warszawski” 7, 1827, s. 184–185

Uchańsciana czyli Zbiór dokumentów, wyjaśniających życie i działalność Jakóba Uchańskiego arcybiskupa gnieźnieńskiego, legata urodzonego, Królestwa Polskiego prymasa i pierwszego księcia, wyd. T. Wierzbowski, t. 1: Zawierający korespondencją Uchańskiego, dotychczas niewydaną z lat 1549–1581, w dodatku zaś wyjątki z Acta Decretorum Kapituły Gnieźnieńskiej z lat 1562–1581, t. 2: Zawierający różne dokumenty z lat 1537–1581 i w dodatku dokumenty z lat 1557–1562, które z Archiwum Kapituły Kujawskiej, t. 3: Zawierający: 1. Korespondencje Uchańskiego z Rozyuszem, 1554–1573; 2. Listy rozmaitych osób do Uchańskiego, 1554–1565, 3. Poselstwa polskie do Rzymu, 1548–1578, 4. Biografię Uchańskiego przez J. A. Załuskiego, 5. Achacego Cureus’a Elegia Gratulatoria, 1559, t. 4: Zawierający: 1. Poselstwa papieskie w Polsce, 1560–1581, 2. Różne dokumenty z lat 1534–1592, t. 5: Monografia historyczna, Warszawa 1884–1895

Ulanowski B., Acta Capituli Plocensis, „Archiwum Komisji Historycznej AU” 10, 1916, s. 129–306

Ulanowski B., Materiały do historyi ustawodawstwa synodalnego w Polsce w w. XVI, Kraków 1895

Ulrichi Hutteni equitis Germani, opera quae reperiri potuerant omnia, t. 1–5, wyd. E. Böcking, Leipzig 1859–1861

Urkundenbuch des Bisthums Culm, t. 2, wyd. C.P. Woelky, Danzig 1887

Urkundenbuch zur Reformationgeschichte des Herzogthums Preußen, t. 1–4, wyd. P. Tschackert, Leipzig 1890

Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae gentium finitimarum historiam illustrantia maximam partem nondum edita ex tabulariis Vaticanis deprompta collecta ac serie chronologica disposita, t. 1–4, wyd. A. Th einer, Roma 1860–1864

Volumina constitutionum, t. 1–2, wyd. S. Grodziski, I. Dwornicka, W. Uruszczak, Warszawa 1996–2008

Volumina legum, t. 1, Warszawa 1980

Die Vorbereitung der Religionsgespräche von Worms und Regensburg 1540/41, wyd. W.H. Neuser, Neukirchen-Vluyn 1974

Wierzbowski T., Materiały do dziejów piśmiennictwa polskiego i biografii pisarzy polskich, t. 1–2, Warszawa 1978

Władztwo Polski w Prusiech Zakonnych i Książęcych (1454–1657). Wybór źródeł, oprac. i wstęp A. Vetulani, Wrocław 1953

Wokół przymierza polsko-pomorskiego zawartego w Piotrkowie 18 stycznia 1525, oprac. J. Podrański, A. Giza, Szczecin 1997

Zbiór pamiętników historycznych o dawnej Polsce z rękopismów, t. 1–5, wyd. J.U. Niemcewicz, Lipsk 1822–1840

Ziemia chełmińska w przeszłości. Wybór tekstów, red. M. Biskup, Toruń 1961

Źródła do kaszubsko-polskich aspektów dziejów Pomorza Zachodniego do roku 1945, red. B. Wachowiak, t. 1: Pomorze Zachodnie pod rządami książąt plemiennych i władców z dynastii Gryfitów (990–1121–1637–1648/1653), wyd. Z. Szultka, Poznań–Gdańsk 2006

Źródłopisma do dziejów Unii Korony Polskiej i W. X. Litewskiego, t. 2, wyd. A.T. Działyński, Poznań 1861

Opracowania

Abraham W., Leonard Słończewski. Próba charakterystyki, "Reformacja w Polsce" 4, 1926, s. 121-127

Akerboom T.H.M., Erasmus and Luther on the Freedom of the Will in their Correspondence, "Perichoresis" 8, 2010, s. 233-276

Aleksandrowicz P., Przyjęcie przez króla i senat uchwał Soboru Trydenckiego w Parczewie w 1564 r., "Prawo Kanoniczne" 9, 1966, s. 363-381

Antytrynitaryzm w Pierwszej Rzeczypospolitej w kontekście europejskim. Źródła - rozwój - oddziaływanie, red. M. Choptiany, P. Wilczek, Warszawa 2017

Arnold U., Luther und Danzig, "Zeitschrift für Ostforschung" 31, 1972, s. 94-120

Atlas historyczny Polski województwa krakowskiego w drugiej połowie XVI w., cz. 2, red. S. Trawkowski, M. Wilska, Warszawa 2008

Der Augsburger Religionsfrieden 1555, red. H. Schilling, H. Smolinsky, Gütersloh 2007 Augustyniak U., Antyklerykalizm szlachecki w Rzeczypospolitej Obojga Narodów jako problem badawczy, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 57, 2013, s. 96-122 <https://doi.org/10.12775/OiRwP.2013.04>

Baars A., Jan Kalwin i polski antytrynitaryzm, w: Antytrynitaryzm w pierwszej Rzeczypospolitej w kontekście europejskim. Źródła – rozwój - oddziaływanie, red. M. Choptiany, P. Wilczek, Warszawa 2017, s. 23-50 <https://doi.org/10.31338/uw.9788323530503.pp.23-50>

Backvis C., Losy Erazma z Rotterdamu w Polsce, w: idem, Szkice o kulturze staropolskiej, wybór tekstów i oprac. A. Biernacki, tłum. M. Daszkiewicz et al., Warszawa 1975, s. 560-587

Baczkowski K., Konarski Jan, w: PSB, t. 13, s. 461-462

Baczkowski K., Państwa Europy środkowo-wschodniej wobec antytureckich projektów Innocentego VIII, 1484-1492, "Nasza Przeszłość" 74, 1990, s. 207-235

Baczkowski K., Polska i jej sąsiedzi za Jagiellonów, Kraków 2012

Baczkowski K., Próby włączenia Państw Jagiellońskich do koalicji antytureckiej przez papieża Aleksandra VI na przełomie XV/XVI wieku, "Nasza Przeszłość" 81, 1994, s. 5-50

Baczkowski K., Zjazd wiedeński 1515. Geneza, przebieg i znaczenie, Warszawa 1975

Badea A., Kurfürstliche Präeminenz, Landesherrschaft und Reform. Das Scheitern der Kölner Reformation unter Hermann von Wied, Münster 2009

Bagchi D.V.N., Luther's Earliest Opponents. Catholic Controversialists 1518-1525, Minneapolis 1991

Banach A.K., Konwersje protestantów na katolicyzm w Koronie w latach 1560-1600, "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego" 714, "Prace Historyczne" 77, 1985, s. 21-35

Banaszak M., Opaliński (Opaleński), Sebastian z Bnina h. Łódzia, w: PSB, t. 24, s. 107

Bárány A., The Year 1526 and Jagiellonian Diplomacy, w: The Jagiellonians Europe. Dynastic Diplomacy and Foreign Relations, red. A. Bárány, Debrecen 2016, s. 133-158

Barral-Baron M., De l'inspiration au rejet: Renaissance et Réforme, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 61, 2017, s. 31-60 <https://doi.org/10.12775/OiRwP.2017.02>

Barral-Baron M., L'Enfer d'Erasmus. L'humaniste chrétien face à l'histoire, Genève 2014

Barszcz L., Andrzej Krzycki - poeta, dyplomata, prymas, Gniezno 2005

Bartel O., Do historii Brzezin i prepozytury brzezińskiej Andrzeja Frycza Modrzewskiego, "Reformacja w Polsce" 12, 1953-1955 [1956], s. 126-149

Bartel O., Filip Melanchton w Polsce, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 6, 1961, 73-90

Bartel O., Jan Łaski, Warszawa 1999

Bartel O., Johannes a Lasco und Erasmus von Rotterdam, "Luther-Jahrbuch" 32, 1965, s. 48-66

Bartel O., Narzyński J., Marcin Luter w Polsce, w: F. Lau, Marcin Luter, Warszawa 1966, s. 107-216

Barycz H., Albinus Jerzy, w: PSB. t. 1, s. 47

Barycz H., Arciszewski Jakób, w: PSB, t. 2, s. 151

Barycz H., Gliczner Erazm, w: PSB, t. 8, s. 50-52

Barycz H., Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu, Kraków 1935

Barycz H., Jan Mączyński. Leksykograf polski XVI w., "Reformacja w Polsce" 3, 1924, s. 218-253

Barycz H., Jan z Koźmina, w: PSB, t. 10, s. 458-460 <https://doi.org/10.1111/j.1439-0418.1924.tb01540.x>

Barycz H., Krowicki Marcin, w: PSB, t. 15, s. 350-353

Barycz H., Kulturalna działalność Piotra Kmity, Przemyśl 1924

Barycz H., Libanus Jerzy, w: PSB, t. 17, s. 270-273

Barycz H., Lismanin Franciszek, w: PSB, t. 20, s. 465-470

Barycz H., Marcin Krowicki. Polemista i pamfletista polskiej reformacji, "Reformacja w Polsce" 3, 1924, s. 1-48 (przedruk w: idem, Z epoki renesansu, reformacji i baroku. Prądy, idee, ludzie, książki, Warszawa 1971, s. 297-370)

Barycz H. Mączyński Jan, w: PSB, t. 20, s. 336-339

Barycz H., Proces Konrada Krupki Przecławskiego o wiarę, "Reformacja w Polsce" 9-10, 1937-1939 [1947], s. 422-433 (przedruk w: idem, Z epoki renesansu, reformacji i baroku. Prądy, idee, ludzie, książki, Warszawa 1971, s. 284-296)

Barycz H., Śladami Erazma z Rotterdamu w Polsce. W 500-lecie urodzin wielkiego humanisty, w: idem, Z epoki renesansu, reformacji i baroku. Prądy, idee, ludzie, książki, Warszawa 1971, s. 7-41

Barycz H., U narodzin ruchu reformacyjnego w Małopolsce, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 1, 1956, s. 9-32 (przedruk w: idem, Z epoki renesansu, reformacji i baroku. Prądy, idee, ludzie, książki, Warszawa 1971, s. 219-242)

Barycz H., Z epoki renesansu, reformacji i baroku. Prądy, idee, ludzie, książki, Warszawa 1971

Barycz H., Znaczenie Uniwersytetu Krakowskiego w początkach rozwoju erasmianizmu w Polsce, w: Erasmiana Cracoviensia, "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego" 250, "Prace Historyczne" 33, Kraków 1971, s. 23-38

Baryczowa M., Augustyn Rotundus Mieleski - pierwszy historyk i apologeta Litwy, w: Z dziejów polskiej kultury umysłowej w XVI i XVII wieku, Wrocław 1976, s. 77-156

Baryczowa M., Rotundus Augustyn, w: PSB, t. 32, s. 315-318

Bataillon M., Érasme et l'Espagne, Genève 1991

Bataillon M., Les Portugais contre Érasme à L'Assemblée Théologique de Valladolid (1527). w: Miscelanea de Estudos em honra de D. Carolina Michaëlis de Vasconcellos, Coimbra 1930, s. 206-231

Baumann E.H.L., Thomas More und der Konsens. Eine theologiegeschichtliche Analyse der "Responsio ad Lutherum" von 1523, Paderborn 1993

Becker A., Ulrichs von Hutten polemische Dialoge im Spannungsfeld von Humanismus und Politik, Göttingen 2013

Becker J., Gemeindeordnung und Kirchengründung. Johannes a Lasco's Kirchenordnung für London (1555) und die reformierte Konfessionsbildung, Leiden 2007 <https://doi.org/10.1163/ej.9789004157842.i-592>

Becker J., Jana Łaskiego "Forma ac ratio". Rozważanie krytyczno-historyczne, tłum. B. Pospiszył, w: J. Łaski, Forma i całkowity porządek kościelnego posługiwania, tłum. z łac. T. Płóciennik, Warszawa 2004, s. 243-267

Becker J., Migration and Confession among Sixteenth-Century Western European Reformed Christians, "Reformation & Renaissance Review" 13, 2011, s. 3-31 <https://doi.org/10.1558/rrr.v13i1.3>

Becker J., Reformierte 'Gemeindeaufbau' in Westeuropa. Zur Verbreitung calvinischer Ekklesiologie, w: Calvin und Calvinismus. Europäische Perspektiven, red. I. Dingel, H.J. Selderhuis, Göttingen 2011, s. 263-279

- Bedouelle G., Le Gal P., Le "Divorce" de roi Henry VIII. Études et documents, Genf 1987
- Beiergrößlein K., Robert Barnes, England und der Schmalkaldische Bund (1530-1540), Gütersloh 2011
- Bem K., Ustrój polskich kościołów ewangelicko-reformowanych w XVI i XVII wieku, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 57, 2013, s. 123-153 <https://doi.org/10.12775/OiRwP.2013.05>
- Bidlo J., Jednota bratrská v prvním vyhnání, t. 1-4, Praha 1900-1932
- Biedrzycka A., Szafranec Hieronim, w: PSB, t. 46, s. 436-439
- Bierende E., Demut und Bekenntnis - Cranachs Bildnisse von Kurfürst Johann Friedrich I. von Sachsen, w: Johann Friedrich I. - der lutherische Kurfürst, red. V. Leppin, G. Schmidt, S. Wefers, Gütersloh 2006, s. 327-359
- Bietenholz P.G., Concordia christiana. Erasmus' Thought and the Polish Reality, "Erasmus Studies" 21, 2011, s. 44-70 <https://doi.org/10.1163/187492701X00065>
- Biskup M., O początkach reformacji luterańskiej w Prusach Królewskich, "Kwartalnik Historyczny" 100, 1993, s. 101-112
- Biskup M., Polska a Zakon Krzyżacki w Prusach w początkach XVI wieku. U źródeł sekularyzacji Prus Krzyżackich, Olsztyn 1983
- Biskup M., Prusy Królewskie i Krzyżackie, w: Historia Pomorza, t. 2, cz. 1, red. G. Labuda, Poznań 1976
- Biskup M., Stanowisko przedstawicieli kleru warmińskiego wobec rewolty gdańskiej w 1525 r., "Komunikaty Warmińsko-Mazurskie" 1, 1973, s. 133-146
- Black A., Monarchy and Community. Political Ideas in the Later Conciliar Controversy 1430-1450, Cambridge 1970
- Blickle P., Die Reformation im Reich, Stuttgart 2000
- Blockx K., The Faculty of Theology in Conflict with Erasmus and Luther, "Louvain Studies" 5, 1975, s. 252-263
- Blockx K., De Verdoordeling van Maarten Luther door de Theologische Faculteit te Leuven in 1519, Brussels 1958
- Blythe J.M., Ideal Government and the Mixed Constitution in the Middle Ages, Princeton 1992 <https://doi.org/10.1515/9781400862603>
- Bodniak S., Anonima-Protestanta projekt reformy religijnej przed sejmem 1562/3, "Reformacja w Polsce" 5, 1928, s. 138-139
- Bodniak S., Ferber Eberhard, w: PSB, t. 6, s. 415-417
- Bodniak S., Firlej Jan, w: PSB, t. 7, s. 1-6
- Bodniak S., Marcin Kromer w obronie Kościoła (1542-1556). Karta z dziejów walki z reformacją w Polsce, "Reformacja w Polsce" 3, 1924, s. 203-217
- Bodniak S., Sprawa wygnania arjan w r. 1566, "Reformacja w Polsce" 5, 1928, s. 52-59
- Bodniak S., Walka o interim na sejmie 1556/7, "Reformacja w Polsce" 5, 1928, s. 1-11

Boetticher P., Die Anfänge der Reformation in den preussischen Landen ehemals polnischen Anteils bis zum Krakauer Frieden, 8. April 1525, Ober-Glogau 1894

Bogatyński W., Z dziejów małżeństwa Zygmunta Augusta z Barbarą, Kraków 1916

Bogucka M., Miasta w Polsce a reformacja. Analogie i różnice w stosunku do innych krajów, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 24, 1979, s. 5-20 (przedruk w: eadem, Człowiek i świat. Studia z dziejów kultury i mentalności XV-XVIII w., Warszawa 2008, s. 227-237)

Bogucka M., Walki społeczne w Gdańsku w XVI wieku, w: Szkice z dziejów Pomorza, t. 1, red. G. Labuda, Warszawa 1958, s. 369-448

Bojarski A., Dwa zabytki polskiego sądownictwa karnego z wieku XVI, Kraków 1874

Bolte J., Das Danziger Theater im 16. und 17. Jahrhundert, Hamburg 1895

Borawska T., Tiedemann Giese (1480-1550) w życiu wewnętrznym Warmii i Prus Królewskich, Olsztyn 1984

Borawska T., Małek J., Reformacja w Polsce w świetle relacji pruskiej i meklemburskiej z Sejmu Piotrkowskiego 1555 r., "Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia" 20 (158), 1985, s. 17-30

Borawska T., Rietz H., Alexander Svenichen (gest. 1529). Ein preussischer Franziskaner in den Wirren des Reformationszeitalters, w: Preussische Landesgeschichte.

Festschrift für Bernhart Jähmig zum 60. Geburtstag, red. U. Arnold, Marburg 2001, s. 175-195

Borkowska U., Ceremoniał pogrzebowy królów polskich w XIV-XVIII wieku, w: Państwo, Kościół, niepodległość, red. J. Skarbek, J. Ziółek, Lublin 1986, s. 133-160

Borkowska U., Jasna Góra w pobożności królów polskich, "Studia Claramontana" 3, 1983, s. 126-146

Borkowska U., Królewskie modlitewniki. Studium z kultury religijnej epoki Jagiellonów (XV i początek XVI wieku), Lublin 1999

Bornkamm H., Die Geburtsstunden des Protestantismus. Die Protestation von Speyer (1529), w: idem, Das Jahrhundert der Reformation, Frankfurt am Main 1983, s. 146-162

Bornkamm H., Luthers Lehre von den zwei Reichen im Zusammenhang seiner Theologie, "Archiv für Reformationsgeschichte" 49, 1958, s. 26-49 <https://doi.org/10.14315/arg-1958-jg03>

Bornkamm K., Luthers Auslegungen des Galaterbriefes von 1519 und 1531, Berlin 1963 <https://doi.org/10.1515/9783110822328>

Borth W., Die Luthersache (Causa Lutheri) 1517-1524. Die Anfänge der Reformation als Frage von Politik und Recht, Lübeck - Hamburg 1970

Borth W., Die Luthersache (Causa Lutheri). Eine Frage von Frieden und Recht, Tübingen 1970

Borzyszkowski M., Tekst i problematyka rękopisu "De exortv heresis lvtherane" z 1527 r. na tle polemiki religijnej na Warmii, "Studia Warmińskie" 11, 1974, s. 5-52

Bourilly V.-L., Guillaume du Bellay: seigneur de Langey, 1491-1543, Paris 1905

Braunisch R., Die Theologie der Rechtfertigung im "Enchiridion" (1538) des Johannes Gropper. Sein kritischer Dialog mit Philipp Melanchthon, Münster 1974

- Brecht M., Abgrenzung und Verständigung. Was wollten die Protestanten in Trient, "Blätter für württembergische Kirchengeschichte" 70, 1970, s. 148-175
- Brecht M., Martin Luther, t. 1-3, Stuttgart 1991
- Breeze A., Leonard Cox, a Welsh Humanist in Poland and Hungary, "National Library of Wales Journal" 25, 1988, s. 399-410
- Brückner A., Różnowiercy polscy. Szkice obyczajowe i literackie, Warszawa 1905
- Brüning A., Unio non est unitas. Polen-Litauens Weg im konfessionellen Zeitalter (1569--1648), Wiesbaden 2008
- Bruździński A., Historyczne tło konfliktu polskiego duchowieństwa i świeckich w wieku XVI. Na podstawie "Rozmów dworzanina z mnichem" Marcina Kromera, "Roczniki Historii Kościoła" 56, 2009, s. 101-128
- Bryćko D.M., The Danzig Academic Gymnasium in Seventeenth-Century Poland, w: Church and School in Early Modern Protestantism, red. J.J. Ballor, D.S. Sytsma, J. Zuidema, Boston 2013, s. 339-346 https://doi.org/10.1163/9789004258297_026
- Brzeziński S., Kultura polityczna w świetle języka. O senacie i senatorach na sejmach Zygmunta Augusta, w: Nad społeczeństwem staropolskim, t. 1: Kultura, instytucje, gospodarka w XVI-XVIII stuleciu, red. K. Łopatecki, W. Walczak, Białystok 2007, s. 97-106
- Buchwald-Pelc P., Calvinist Censorship in the Light of the Acts of the Lesser Poland Synods, "Polish Libraries" 2, 2014, s. 160-166; <http://www.polishlibraries.pl/article.php?a=15> (24 II 2018)
- Buchwald-Pelcowa P., Cenzura w dawnej Polsce. Między prasą drukarską a stosem, Warszawa 1997
- Budka W., Biblioteka Decjuszów, Kraków 1929
- Budka W., Przejawy reformacji w miastach Mazowsza, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 28, 1983, s. 185-194
- Budka W., Szymon Zacius. Pierwszy superintendent zborów litewskich, "Reformacja w Polsce" 2, 1922, s. 288-295
- Bukowski J., Dzieje reformacji w Polsce od wejścia jej do Polski aż do jej upadku, t. 1-2, Kraków 1883-1886
- Bukowski W., Salomon Jan h. Łabędź, w: PSB, t. 34, s. 379-381
- Buława J., Walki społeczno-ustrojowe w Toruniu w I połowie XVI wieku, Toruń 1971
- Bundschuh B. von, Das Wormser Religionsgespräch von 1557 unter besonderer Berücksichtigung der kaiserlichen Religionspolitik, Münster 1988
- Burger Ch., Tradition und Neubeginn. Martin Luther in seinen frühen Jahren, Tübingen 2014
- Burkhardt J., Stulecie reformacji w Niemczech (1517-1617). Między rewolucją medialną a przełomem instytucjonalnym, tłum. J. Górny, Warszawa 2009
- Burnett A.N., Basel and the Wittenberg Concord, "Archiv für Reformationsgeschichte" 96, 2005, s. 33-56 <https://doi.org/10.14315/arg-2005-0103>

Bursche E., Decydujący zwrot w życiu Jana Łaskiego, Warszawa 1934 (nadb. z: Ewangelia w nauce i w życiu. Księga pamiątkowa wydana celem uczczenia 50-lecia pasterstwa superintendenta generalnego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce NPW. Ks. Biskupa Dr. Juliusza Burschego, Warszawa 1935)

Cantimori D., Eretici italiani del Cinquecento, Torino 2009 (niem. tłum.: Italienische Haeretiker der Spätrenaissance, tłum. W. Kaegi, Basel 1949)

Cardauns L., Unions- und Reformbestrebungen. Zur Geschichte der kirchlichen Unionsund Reformbestrebungen von 1538 bis 1542, Rom 1910

Caro J., Andreas Fricius Modrevius Seine Lehr- und Wanderjahre, "Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen" 20, 1905, s. 55-109

Cavazza S., Pier Paolo Vergerio nella Prussia orientale: il Catalogus haeticorum del 1556, w: Dalla bibliografia alla storia. Studi in onore di Ugo Rozzo, red. R. Gorian, Udine 2010, s. 51-69

Chachaj M., Wawrzyniec Krzyszkowski - arianin litewski (życie - działalność - poglądy), "Annales Universitatis Mariae Curie Skłodowska. Nauki Humanistyczne" 30, 1975, s. 1-18

Chłapowski K., Gminy wyznań różnowierczych, w: Atlas historyczny Polski województwa krakowskiego w drugiej połowie XVI w., cz. 2, red. S. Trawkowski, M. Wilska, Warszawa 2008, s. 55-58

Choy K., Calvin's Defense and Reformulation of Luther's Early Reformation Doctrine of the Bondage of the Will, Grand Rapids 2010 (mps)

Cieślak K., Między Rzymem, Wittenbergą a Genewą. Sztuka Gdańska jako miasta podzielonego wyznaniowo, Wrocław 2000

Cieślak T., Postulaty rewolty pospólstwa gdańskiego w r. 1525, "Czasopismo Prawno-Historyczne" 6, 1954, s. 123-152

Clemen O., Luther in Schmalkalden 1537, "Archiv für Reformationsgeschichte" 31, 1934, s. 252-263
<https://doi.org/10.14315/arg-1934-0207>

Contemporaries of Erasmus. A Biographical Register of the Renaissance and Reformation, t. 1-3, red. P.G. Bietenholz, Toronto 1985-1987

Cremans H., Orthuinus Gratius und der "Fasciculus rerum expetendarum ac fugiendarum", "Annalen des Historischen Vereins für Geschichte des Niederrheins" 23, 1871, s. 192-224
<https://doi.org/10.7788/annalen-1871-jg08>

Cytowska M., Andronicus Tranquillus Dalmata - klient dworu Łaskich i Jana Zápolyi, w: Studia z dziejów polsko-węgierskich stosunków literackich i kulturalnych, red. J. Reychman, Wrocław 1969, s. 104-106

Cytowska M., Stanisław Łaski jako tłumacz Erazma z Rotterdamu, "Meander" 7, 1959, s. 362-368

Czubek J., Krzysztof Treacy. Przywódca kalwinów małopolskich, "Reformacja w Polsce" 1, 1921, s. 35-42

Dalton H., Unveröffentlichte Briefe des Anianus Burgonius, "Evangelisch-Reformierte Blätter" 11, 1892, s. 124-129

Dänemark, Norwegen und Schweden im Zeitalter der Reformation und Konfessionalisierung, red. A. Schindling, M. Asche, S. Giese, Münster 2003

- Daugirdas K., Andreas Volanus und die Reformation im Grossfürstentum Litauen, Mainz 2008
- Daugirdas K., Die Anfänge des Sozinianismus. Genese und Eindringen des historischethischen Religionsmodells in den universitären Diskurs der europäischen Evangelischen, Göttingen 2016
<https://doi.org/10.13109/9783666101427>
- Daugirdas K., Petras Goniondzietis. Tradicinių dogmų kritikos pradžia XVI a. LDK ir jos atgarsiai Europoje, "Senoji Lietuvos Literatūra" 33, 2012, s. 53-74
- Dembińska A., Polityczna walka o egzekucję kró lewyszczyn w latach 1558/64, Warszawa 1934
- Dembińska A., Zygmunt I. Zarys dziejów wewnątrzno-politycznych w latach 1540-1548, Poznań 1948
- Dembiński P., Kłopoty z biskupimi nepotami, czyli perypetie Piotra ze Śmigła, w: Memoria viva. Studia poświęcone pamięci Izabeli Skierskiej (1967-2014), red. G. Rutkowska, A. Gąsiorowski, Warszawa-Poznań 2015, s. 688-702
- Deppner H., Das kirchenpolitische Verhältnis Elbings zum Bischof von Ermland in der Zeit der polnischen Fremdherrschaft (1466-1772), "Elbinger Jahrbuch" 11, 1933, s. 121-236
- Deuschle M.A., Brenz als Kontroverstheologe. Die Apologie der Confessio Virtembergica und die Auseinandersetzung zwischen Johannes Brenz und Pedro de Soto, Tübingen 2006
- Dingel I., The Culture of Conflict in the Controversies Leading to the Formula of Concord (1548-1580), w: Lutheran Ecclesiastical Culture, 1550-1675, red. R. Kolb, Leiden 2008, s. 15-64
<https://doi.org/10.1163/ej.9789004166417.i-533.7>
- Dingel I., Historische Einleitung, w: Controversia et Confessio, t. 4: Der Antinomische Streit (1556-1571), wyd. I. Dingel, Göttingen 2016, s. 3-15 <https://doi.org/10.13109/9783666560316.3>
- Dingel I., Schlusskommentar, w: Zwischen Ekklesiologie und Administration. Modelle territorialer Kirchenleitung und Religionsverwaltung im Jahrhundert der europäischen Reformation, red. J. Wischmeyer, Göttingen 2013, s. 257-264 <https://doi.org/10.13109/9783666101281.257>
- Di Rienzo E., Il "Liber De tribus impostoribus" nel XVI secolo, w: idem, La morte del Carnevale. Religione e impostura nella Francia del Cinquecento, Roma 1989
- Dittrich Ch., Die vortridentinische katholische Kontroverstheologie und die Täufer. Cochläus - Eck - Fabri, Frankfurt am Main 1991
- Ditzhuysen R.E. van, Cornelis Duplicius de Schepper (Scepperus). Lid van de Raad van State 1538-1555, w: Raad van State 450 jaar, Staatsuitgeverij, red. H.C.C. de Schepper, Den Haag 1981, s. 37-46
- Dolezel S., Das preußisch-polnische Lehnsverhältnis unter Herzog Albrecht von Preußen (1525-1568), Köln 1967
- Domański J., Erazm i filozofia. Studium o koncepcji filozofii Erazma z Rotterdamu, Warszawa 2001
- Domański J., "Scholastyczne" i "humanistyczne" pojęcie filozofii, Kęty 2005
- Donche P., Schepper, de, Cornelius Duplicius, diplomaat van Karel V, staatsraad van de Nederlanden, w: Nationaal Biografisch Woordenboek, t. 16, Brussel 2002, szp. 671-677
- Drees S., Calvins Prädestinationslehre und ihre Rezeption im Calvinismus, w: Calvin und seine Wirkungsgeschichte, red. M. Basse, Münster 2011, s. 119-143

Dülfer K., Die Packschen Händel. Darstellung und Quellen, Marburg 1958

Dworzaczek W., Hetman Jan Tarnowski. Z dziejów możnowładztwa małopolskiego, Warszawa 1985

Dworzaczek W., Kościelecki Janusz h. Ogończyk, w: PSB, t. 14, s. 407-409

Dworzaczek W., Łaski Jan, w: PSB, t. 18, s. 229-237

Dworzaczek W., Maciejowski Samuel, w: PSB, t. 19, s. 64-69

Dworzaczek W., Odrowąż Stanisław ze Sprowy, w: PSB, t. 23, s. 555-556

Dworzaczekowa J., Bracia czescy w Wielkopolsce w XVI i XVII wieku, Warszawa 1997

Dworzaczekowa J., Konwersje na katolicyzm szlachty ewangelickiej wyznania czeskiego w Wielkopolsce w XVI i XVII wieku, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 50, 2007, s. 89-100

Dworzaczekowa J., O genezie i skutkach rewolty gdańskiej 1525/26 r., "Roczniki Historyczne" 26, 1962, s. 97-109

Dworzaczekowa J., Reformacja i kontrreformacja w Wielkopolsce w XVI i XVII wieku, Poznań 1995

Ebeling G., Luther. Einführung in sein Denken, Tübingen 1965

Eder P., Die Kelchbewegung des 16. Jahrhunderts im Innviertel, "Jahrbuch des oberösterreichischen Musealvereins" 3, 1966, s. 317-336

Edwards M.U., Luther as Media Virtuoso and Media Persona, w: Luther zwischen den Kulturen: Zeitgenossenschaft - Weltwirkung, red. H. Medick, P. Schmidt, Göttingen 2004, s. 102-115

Edwards M.U., Printing, Propaganda, and Martin Luther, London 1994

Eichhorn A., Der ermländische Bischof Martin Kromer als Schriftsteller, Staatsmann und Kirchenfürst, "Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands" 4, 1869, s. 1-470

Eichhorn A., Der ermländische Bischof und Cardinal Stanislaus Hosius, t. 1-2, Mainz 1854

Eichhorn A., Geschichte der ermländischen Bischofswahl, "Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands" 4-6, 1861-1863, s. 93-190, 269-383, 460-600

Eire C.M.N., Prelude to Sedition? Calvin's Attack on Nicodemism and Religious Compromise, "Archiv für Reformationsgeschichte" 76, 1985, s. 120-145 <https://doi.org/10.14315/arg-1985-jg05>

Eire C.M.N., War Against the Idols. The Reformation of Worship from Erasmus to Calvin, Cambridge 1986 <https://doi.org/10.1017/CBO9780511528835>

Ellis B., Calvin, Classical Trinitarianism, and the Aseity of the Son, Oxford 2012 <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199652402.001.0001>

Estes J.M., Peace, Order and the Glory of God. Secular Authority and the Church in the Thought of Luther and Melancthon, 1518-1559, Leiden 2005

Étienne J., Spiritualisme érasmien et théologiens louvanistes. Un changement de problématique au début du XVIème siècle, Louvain-Gembloux 1956

Ewangelicy w dziejach Warszawy. Materiały z sesji naukowej w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie, 13 czerwca 2008, red. J. Gardawski, A. Wołodko, Warszawa 2008

Ewangelicy w Toruniu (XVI-XX w.). Zbiór studiów, red. J. Kłaczek, Toruń 2011

Fabisch P., Iulius exclusus e coelis. Motive und Tendenzen gallikanischer und bibelhumanistischer Papstkritik im Umfeld des Erasmus, Münster 2008

Falińska M., Samuel Andrzej, w: PSB, t. 34, s. 441-442

Ferguson W.K., The Attitude of Erasmus toward Toleration, w: idem, Renaissance Studies, New York 1970, s. 75-81

Fiedler J., Aktenstücke zu Siegismund's Freiherr von Herberstein zweiter Mission nach Rußland 1525-1526, w: Slavische Bibliothek oder Beiträge zur slavischen Philologie und Geschichte, t. 2, red. F. von Miklosich, J. Fiedler, Wien 1858

Fijałek J., Legenda o Janie Łaskim, "Reformacja w Polsce" 2, 1922, s. 1-53

Fijałek J., Moderniści katoliccy Kościoła Lwowskiego w wieku XVI (cz. 2), "Pamiętnik Literacki" 7, 1908, s. 395-430

Fijałek J., X. Jan Jan Tortyłowicz-Batocki, "Reformacja w Polsce" 1, 1921, s. 97-104

Fijałek J., Z dziejów humanizmu w Polsce. II. Krzycki przeciw Lutrowi w Rzymie: (kilka uwag z powodu wydań rzymskich dzieł A. Krzyckiego 1524. i 1527. r.), "Pamiętnik Literacki. Czasopismo Kwartalne Poświęcone Historii i Krytyce Literatury Polskiej" 1, 1902, s. 421-432

Finkel L., Konfesja podana przez posłów na sejmie piotrkowskim w r. 1555, "Kwartalnik Historyczny" 10, 1896, s. 257-285

Flemming S., Friedrich der Weise und der Deutsche Orden in Preußen, w: Kurfürst Friedrich der Weise von Sachsen. Politik, Kultur und Reformation, red. A. Kohnle, W. Schirmer, Stuttgart 2015, s. 154-180

Forstreuter K., Vom Ordensstaat zum Fürstentum. Geistige und politische Wandlungen im Deutschordensstaate Preußen unter den Hochmeistern Friedrich und Albrecht (1498-1525), Kitzingen am Main 1951

François W., The Louvain Theologian John Driedo versus the German Reformer Martin Luther. And Who Could Impose their Truth, w: Theology and the Quest for Truth.

Historical- and Systematic-Theological Studies, red. M. Lamberigts, L. Boeve, T. Merrigans, Leuven 2006, s. 31-60

Frank G., Melanchthon und das Konzil von Trient, w: Melanchthon, der Papst und die Ökumene, s. 35-46

Freytag H., Die Beziehungen Danzigs zu Wittenberg in der Zeit der Reformation, "Zeitschrift des Westpreußischen Geschichtsvereins" 38, 1898, s. 1-137

Freytag H., Michael Meurers Leben bis zu seiner Ankunft in Preußen, "Zeitschrift des Westpreußischen Geschichtsvereins" 41, 1900, s. 139-148

Freytag H., Die Preussen auf der Universität Wittenberg und die nichtpreussischen Schüler Wittenbergs in Preussen von 1502 bis 1602. Eine Festgabe zur vierhundertjährigen Gedächtnisfeier der Gründung der Universität Wittenberg, Leipzig 1903

Freytag H., Die rechtliche Stellung der evangelischen Kirche im alten Danzig, "Deutsche Zeitschrift für Kirchenrecht" 14, 1904, s. 387-410

Freytag H., Zur Lebensgeschichte des Hans Nimptsch, Danziger Stadtschreibers und später Kammerrates des Herzogs Albrecht, "Altpreußische Monatsschrift" 35, 1898, s. 456-462

Frick D.A., Polish Sacred Philology in the Reformation and the Counter-Reformation, Berkeley 1989

Frost R.I., The Northern Wars. War, State and Society in Northeastern Europe, 1558-1721, Harlow 2006

Fuchs Th., Konfession und Gespräch. Typologie und Funktion der Religionsgespräche in der Reformationszeit, Köln 1995

Fuchtel P., Der Frankfurter Anstand vom Jahre 1539, "Archiv für Reformationsgeschichte" 28, 1931, s. 145-206 <https://doi.org/10.14315/arg-1931-jg07>

Führer W., Die Schmalkaldischen Artikel, Tübingen 2009

Galle Ch., Bischöfe, Humanisten und einfache Lutherfeinde. Die Kontakte des Erasmus nach Polen im Spiegel seines Briefwechsels, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 61, 2017, s. 61-101 <https://doi.org/10.12775/OiRwP.2017.03>

Galle Ch., Hodie nullus - cras maximus. Berühmtwerden und Berühmtsein im frühen 16. Jahrhundert am Beispiel des Erasmus von Rotterdam, Münster 2013

Gdańskie Gimnazjum Akademickie, t. 5: Źródła i artykuły, red. L. Mokrzecki, M. Brodnicki, Gdańsk 2012

Gemeinhardt P., Traditionsbindung und Traditionskritik bei Melanchthon, w: Gebundene Freiheit? Bekenntnisbildung und theologische Lehre im Luthertum, red. P. Gemeinhardt, B. Oberdorfer, Gütersloh 2008, s. 31-62

Gerlo A., Érasme et les Pays-Bays, w: Colloquia Erasiana Turonensia, t. 1, Toronto 1972, s. 97-111

Glemma T., Stosunki kościelne w Toruniu w stuleciu XVI i XVII na tle dziejów kościelnych Prus Królewskich, Toruń 1934

Glemma T., Wizytacje diecezji krakowskiej z lat 1510-1570, "Nasza Przeszłość" 1, 1946, s. 41-96

Glomski J., Erasmus and Cracow (1510-1530), "Erasmus Studies" 17, 1997, s. 1-18 <https://doi.org/10.1163/187492797X00042>

Glomski J., Fifteenth-Century Humanism at Cracow, w: Humanism in Fifteenth-Century Europe, red. D. Rundle, Oxford 2012, s. 119-146

Glomski J., Patronage and Humanist Literature in the Age of the Jagiellons. Court and Career in the Writings of Rudolf Agricola Junior, Valentin Eck, and Leonard Cox, Toronto 2007 <https://doi.org/10.3138/9781442684683>

Gluecksmann S., Ruchy społeczne w Gdańsku w początkach reformacji (1522-1526), "Sprawozdania z Posiedzeń Towarzystwa Nauk Warszawa. Wydział II" 31, 1937, z. 4-6, s. 23-48

Gluecksmann S., "Schandbrief" gdańskiej rady z 1525 r., "Kwartalnik Historyczny" 50, 1936, s. 452-457

Gmiterek H., Bracia czeszy a kalwiński w Rzeczypospolitej. Połowa XVI - połowa XVII wieku. Studium porównawcze, Lublin 1987

Gmiterek H., Die Rezeption reformatorischer Ideen und religiöser Widerstandstheorien innerhalb der polnischen Eliten, w: Ständefreiheit und Staatsgestaltung in Ostmitteleuropa. Übernationale Gemeinsamkeiten in der politischen Kultur vom 16.-18. Jahrhundert, red. J. Bahlcke, H.-J. Bömelburg, N. Kersken, Leipzig 1996, s. 217-227

Gmiterek H., Stankar Franciszek, w: PSB, t. 42, s. 158-163

Gmiterek H., Wymiana duchownych i nauczycieli pomiędzy Kościołem braci czeskich i kalwińskim w Rzeczypospolitej do połowy XVII wieku. Z dziejów wzajemnych stosunków, "Rocznik Lubelski" 23/24, 1981-1982, s. 47-64

Godlewski Ł., Spory szlachty o dziesięciny i jurysdykcje duchownych na sejmach egzekucyjnych 1562-1565, "Białostockie Teki Historyczne" 11, 2013, s. 51-70 <https://doi.org/10.15290/bth.2013.11.03>

Godlewski Ł., Szlachta a duchowieństwo na sejmach w latach czterdziestych i pięćdziesiątych XVI wieku, "Saeculum Christianum. Pismo Historyczne" 1, 2016, s. 145-160
<https://doi.org/10.21697/sc.2016.23.12>

Godlewski Ł., Szlachta a duchowieństwo podczas panowania Zygmunta Starego, "Białostockie Teki Historyczne" 12, 2014, s. 37-59 <https://doi.org/10.15290/bth.2014.12.02>

Goetel-Kopffowa M., Konarski Jan, w: PSB, t. 21, s. 458-461

Gołąb J., Śmierć i pogrzeb króla polskiego Zygmunta I, w: Dwunaste Sprawozdanie Dyrekcji C.K. II Wyższej Szkoły Realnej w Krakowie za rok 1916, Kraków 1916, s. 1-48

Gołąbek K., Antywzorzec biskupa w instrukcji kapituły krakowskiej na synod piotrkowski 1551 r., "Przegląd Historyczny" 101, 2010, s. 13-52

Gołąbek K., Działalność publiczna biskupa włocławskiego Andrzeja Zebrzydowskiego w latach 1546-1551 w świetle jego korespondencji, Warszawa 2012

Gotthard A., Augsburger Religionsfrieden, Münster 2004

Górski K., Grzegorz Paweł z Brzezin. Monografia z dziejów polskiej literatury ariańskiej XVI wieku, Kraków 1929

Grabowski T., Literatura luterska w Polsce wieku XVI: 1530-1630, Poznań 1920

Grajewski H., Granice czasowe mocy obowiązującej norm dawnego prawa polskiego, Łódź 1970

Greschat M., Melanchthons Verhältnis zu Luther, w: Philipp Melanchthon. Der Reformator zwischen Glauben und Wissen. Ein Handbuch, red. G. Frank, A. Lange, Boston 2017, s. 41-59
<https://doi.org/10.1515/9783110335804-006>

Gross K., Plus amari quam timeri. Eine antike politische Maxime in der Benediktinerregel, "Vigiliae Christianae" 27, 1973, s. 218-229 <https://doi.org/10.1163/157007273X00206>

Gryczowa A., Filipowska Regina z Piotrowic, w: PSB, t. 6, s. 457

Grzybowski S., Mikołaj Sienicki - Demostenes sejmów polskich, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 2, 1957, s. 91-132

- Guldon Z., Wijaczka J., Procesy o mordy rytualne w Polsce w XVI-XVIII wieku, Kielce 1995
- Haendler K., Wort und Glaube bei Melanchthon. Eine Untersuchung über die Voraussetzung und Grundlage des melanchthonischen Kirchenbegriffs, Gütersloh 1968
- Haikola L., Gesetz und Evangelium bei Matthias Flacius Illyricus, Lund 1952
- Hajdukiewicz L., Erazm z Rotterdamu w opinii polskiej XVI-XVII w., w: Erasmiana Cracoviensa. W 500-lecie urodzin Erazma z Rotterdamu (1469-1536), Kraków 1971, s. 55-86
- Hajdukiewicz L., Im Bücherkreis des Erasmus von Rotterdam. Aus der Geschichte der Bibliophilenbeziehungen zwischen Polen und Basel im 16. Jahrhundert, "Kwartalnik Historii Nauki i Techniki" 2, 1960, s. 49-102
- Hajdukiewicz L., Księgozbiór i zainteresowania bibliofilskie Piotra Tomickiego na tle jego działalności kulturalnej, Wrocław 1961
- Hajdukiewicz L., Lubrański Tomasz, w: PSB, t. 18, s. 85-86
- Halama J., Die Soziallehre der Böhmischen Brüderunität, Herrnhut 2017
- Halecki O., Dzieje unii jagiellońskiej, Kraków 1920
- Halecki O., Zgoda sandomierska 1570 r. Jej geneza i znaczenie w dziejach reformacji polskiej za Zygmunta Augusta, Warszawa 1915
- Halkin L.-E., Érasme et les Pays-Bas, w: Erasmus und Europa, red. A. Buck, Wiesbaden 1988, s. 33-46
- Hall B., Cranmer's Relation with Erasmianism and Lutheranism, w: Thomas Cranmer. Churchman and Scholar, red. P. Ayris, D. Selwyn, Woodbridge 1993, s. 3-39
- Hamm B., Lazarus Spengler (1479-1534). Der Nürnberger Ratsschreiber im Spannungsfeld von Humanismus und Reformation, Politik und Glaube, Tübingen 2004
- Hamm B., Promissio, Pactum, Ordinatio. Freiheit und Selbstbindung Gottes in der scholastischen Gnadenlehre, Tübingen 1977
- Hartleb K., Biblioteka Zygmunta Augusta, Lwów 1928
- Hartleb K., Gamrat Piotr, w: PSB, t. 7, s. 264-266
- Hartleb K., Jan z Ocieszyna Ocieski, jego działalność publiczna i diariusz podróży do Rzymu, Lwów 1917
- Hartleb K., Jan Zambocki dworzanin i sekretarz JKM, Warszawa 1937
- Hartleb K., Piotr Gamrat w świetle nieznanego życiorysu, Lwów 1938
- Hartleb K., Stosunek hetmana Tarnowskiego do reformy Kościoła w XVI wieku i jej przedstawicieli, "Kwartalnik Historyczny" 26, 1912, s. 249-292
- Haug-Moritz G., Der Schmalkaldische Bund 1530-1541/42. Eine Studie zu den genossenschaftlichen Strukturelementen der politischen Ordnung des Heiligen Römischen Reiches Deutscher Nation, Leinfelden-Echterdingen 2002
- Hein L., Italienische Protestanten und ihr Einfluss auf die Reformation in Polen während der beiden Jahrzehnte vor dem Sandomirer Konsens (1570), Leiden 1974

Hendrix S.H., Urbanus Rhegius and the Augsburg Confession, "Sixteenth Century Journal" 11, 1980, s. 62-74 <https://doi.org/10.2307/2540155>

Hermann A., Der Deutsche Orden unter Walter von Cronberg (1525-1543), Bonn 1974

Heyzmann U., Zur Publikation der Trienter Beschlüsse in Polen, "Archiv für katholisches Kirchenrecht" 22, 1869, s. 77-95

Hipler F., Beiträge zur Geschichte der Renaissance und des Humanismus aus dem Briefwechsel des Johannes Dantiscus, "Zeitschrift für Geschichte und Altertumskunde Ermlands" 9, 1887-1890, s. 471-572

Hipler F., Die Constitutionen des Bischofs Mauritius Ferber vom 22. September 1526, "Pastoralblatt für die Diözese Ermland" 1895, s. 104-107

Hipler F., Nikolaus Kopernikus und Martin Luther. Nach ermländischen Archivalien, "Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands" 4, 1868, s. 475-549

Hirsch Th., Die Ober-Pfarrkirche von St. Marien in Danzig, Danzig 1843

Hirschberg A., Hieronim Łaski, Lwów 1886

Historia Elbląga, t. 2, cz. 1: 1466-1626, red. A. Groth, Gdańsk 1996

Historia Gdańska, t. 2: 1454-1655, red. E. Cieślak, Gdańsk 1982; t. 5: Bibliografia Gdańska, red. E. Cieślak, Sopot 1997

Hochleitner J., Biskup Stanisław Hozjusz a Elbląg. Przyczynek do zrozumienia form, znaczenia i dziedzictwa aktywności Hozjusza w dobie reformy katolickiej, "Studia Elbląskie" 1, 1999, s. 47-65

Hoffmann M., Erasmus and Religious Toleration, "Erasmus of Rotterdam Society Yearbook" 2, 1982, s. 80-106 <https://doi.org/10.1163/187492782X00075>

Holeczek H., Erasmus deutsch, t. 1-2, Stuttgart 1983

Holeczek H., Die Haltung des Erasmus zu Luther nach dem Scheitern seiner Vermittlungspolitik, "Archiv für Reformationsgeschichte" 64, 1973, s. 85-112 <https://doi.org/10.14315/arg-1973-jg06>

Holtrop Ph.C., The Bolsec Controversy on Predestination, from 1551 to 1555. The Statements of Jerome Bolsec, and the Responses of John Calvin, Theodore Beza, and other Reformed Theologians, t. 1-2, Lewinston 1993

Homza L.A., Erasmus as Hero, or Heretic? Spanish Humanism and the Valladolid Assembly of 1527, "Renaissance Quarterly" 50, 1997, s. 78-118 <https://doi.org/10.2307/3039329>

Höss I., Georg Spalatin 1484-1545, Weimar 1988

Hrejsa F., Sborové Jednoty bratrské, Praha 1935-1939

Huber S., Andrzej Frycz Modrzewski wobec antytrynitaryzmu, w: Antytrynitaryzm w Pierwszej Rzeczypospolitej w kontekście europejskim. Źródła – rozwój - oddziaływanie, red. M. Choptiany, P. Wilczek, Warszawa 2017, s. 51-75 <https://doi.org/10.31338/uw.9788323530503.pp.51-75>

Huber S., Polifonia tradycji: filozofia praktyczna i teoretyczna Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Warszawa 2014

- Hubicki W., Doktor Aleksander Zuchta, zapomniany polski chemik, lekarz i poeta XVI w., "Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej" 1, 1953, s. 102-120
- Humanizm: idee, nurty i paradygmaty humanistyczne w kulturze polskiej. Syntezy, red. A. Nowicka-Jeżowa, Warszawa 2009-2011
- Husner F., Die Bibliothek des Erasmus von Rotterdam, w: Gedankenschrift zum 400. Todestage des Erasmus von Rotterdam, Basel 1936, s. 228-260
- Iserloh E., Die Abendmahlslehre der Confession Augustana, ihrer Confutation und ihrer Apologie, "Catholica" 34, 1980, s. 15-35
- Janicki M., Zgon króla Zygmunta I i znaczenie fiducji w jego pobożności. List Jana Benedyktowicza Solfy do Jana Dantyszka i królowej Bony do córki Izabeli, "Studia Źródłoznawcze" 37, 2000, s. 65-107
- Januszek-Sieradzka A., "Potrzeba moskiewska" na sejmach koronnych w latach 60. XVI stulecia, "Teki Komisji Historycznej" 9, 2012, s. 7-31
- Jasnowski J., Dwa edykty Zygmunta Augusta przeciwko Piotrowi z Goniądza i Janowi Łaskiemu, "Reformacja w Polsce" 9-10, 1937-1939, s. 442-443
- Jasnowski J., Mikołaj Czarny Radziwiłł (1515-1565). Kanclerz i marszałek ziemski Wielkiego Księstwa Litewskiego, wojewoda wileński, Warszawa 1939
- Jasnowski J., Piotr z Goniądza: życie, działalność i pisma. Studium z dziejów ruchu religijnego w Polsce w drugiej połowie XVI stulecia, "Przegląd Historyczny" 33, 1936, s. 5-58
- Jedin H., An welchen Gegensätzen sind die vortridentinischen Religionsgesprächen zwischen Katholiken und Protestanten gescheitert, "Theologie und Glaube" 48, 1958, s. 50-55
- Jedin H., Geschichte des Konzils von Trient, t. 1-4, Freiburg im Breisgau 1977 [Darmstadt 2017]
- Jedin H., Studien über die Schriftstellertätigkeit Albert Pigges, Münster 1931
- Jesse H., Die Religionsmandate der bayerischen Herzöge und die Kelchbewegung während der Reformation 1522-1580, "Jahrbuch des Vereins für Augsburger Bistums geschichte" 28, 1994, s. 252-273
- Jeziński J., Przedmiot sporu z Luteranami w "Rozmowie dworzanina z mnichem" Marcina Kromera, "Komunikaty Mazursko-Warmińskie" 3, 2012, nr 277, s. 459-473
- Johannes a Lasco (1499-1560), polnischer Baron, Humanist und europäischer Reformator, red. Ch. Strohm, Tübingen 2000
- Johannes Eck (1486-1543). Scholastiker, Humanist, Kontroverstheologe, red. E. Iserloh, Münster 1981
- Jongh H. de, L'ancienne faculté de théologie de Louvain au premier siècle de son existence (1432-1540). Ses débuts, son organisation, son enseignement, sa lutte contre Érasme et Luther, Löwen 1911
- Junghaus H., Der junge Luther und die Humanisten, Göttingen 1985
- Jürgens H.P., Johannes a Lasco in Ostfriesland. Der Werdegang eines europäischen Reformators, Tübingen 2002
- Jurkowlanec T., Nagrobki średniowieczne w Prusach, Warszawa 2015

- Kacprzak M.M., Humanitas Erazma z Rotterdamu w kulturze polskiej, w: Humanitas. Projekty antropologii humanistycznej, t. 2, red. A. Nowicka-Jeżowa, Warszawa 2010, s. 41-92
- Kacprzak M.M., O wolności chrześcijańskiej i niewolnej woli. Luteranizm i aksjologia wobec renesansowych pytań o godność człowieka, w: Luteranizm w kulturze Pierwszej Rzeczypospolitej, red. K. Meller, Warszawa 2017, s. 201-259
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323531449.pp.201-259>
- Kaim A., "Baptismus Ruthenorum" Stanisława Orzechowskiego z Rusi (1544), "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 73, 2000, s. 227-253
- Kalkoff P., Erasmus, Luther und Friedrich der Weise. Eine reformationsgeschichtliche Studie, Leipzig 1919
- Kalkoff P., Erasmus und Hutten in ihrem Verhältnis zu Luther, "Historische Zeitschrift" 122, 1920, s. 260-267 <https://doi.org/10.1524/hzhz.1920.122.jg.260>
- Kalkoff P., Ulrich von Hutten und die Reformation, Leipzig 1920
- Kallenbach J., Polacy w Bazylei, Kraków 1888 (nadb. z: "Archiwum dla Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce" 6, 1888)
- Kamiński A., Myszkowski Wawrzyniec z Mirowa, w: PSB, t. 22, s. 399-401
- Kaniewska I., Lasocki Krzysztof, w: PSB, t. 16, s. 540-541
- Kaniewska I., Małopolska reprezentacja sejmowa czasów Zygmunta Augusta: 1548-1572, Kraków 1974
- Kaniewska I., Ossoliński Hieronim, w: PSB, t. 24, s. 396-399
- Kaniewska I., Słomowski Stanisław, w: PSB, t. 39, s. 5-7
- Kaniewska I., Stanisław Lupa Podlódowski, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 5, 1960, s. 47-74
- Kaniewska I., Walka o wprowadzenie instygatorów na sejmie piotrkowskim 1565 r., "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 7, 1962, s. 71-97
- Karbowiak A., Rozproszenie młodzieży szkolnej krakowskiej w roku 1549, Kraków 1900
- Kaufmann Th., Der Anfang der Reformation. Studien zur Kontextualität der Theologie, Publizistik und Inszenierung Luthers und der reformatorischen Bewegung, Tübingen 2012
- Kaufmann Th., Die Anfänge der Theologischen Fakultät im Kontext der "innerlutherischen" Kontroversen zwischen 1548 und 1561, w: Johann Friedrich I. - der lutherische Kurfürst, wyd. V. Leppin, G. Schmidt, S. Wefers, Gütersloh 2006, s. 209-260
- Kaufmann Th., Geschichte der Reformation, Frankfurt am Main 2009
- Kaufmann Th., Konfession und Kultur. Lutherischer Protestantismus in der zweiten Hälfte des Reformationsjahrhunderts, Tübingen 2006, s. 3-26
- Kawecka-Gryczowa A., Biblioteka ostatniego Jagiellona. Pomnik kultury renesansowej, Warszawa 1988
- Kawecka-Gryczowa A., Jakób Sylvius a rozłam w zborze małopolskim, "Reformacja w Polsce" 9-10, 1937/1939, s. 28-63

- Kawerau G., Der Danziger Aufstand 1525, "Zeitschrift des Westpreußischen Geschichtsvereins" 11, 1884, s. 63-72
- Kawerau G., Die Versuche Melanchthon zur katholischen Kirche zurückzuführen, Halle 1902
- Kempa T., Konflikty wyznaniowe w Wilnie od początku reformacji do końca XVII wieku, Toruń 2016
- Kempa T., Luteranie w Wielkim Księstwie Litewskim, w: Kościoły luterańskie na ziemiach polskich (XVI-XX wiek), t. 1: W czasach Rzeczypospolitej Obojga Narodów, red. J. Kłaczko, Toruń 2012, s. 90-151
- Kempfi A., Erazm a życie intelektualne na Warmii w czasach Mikołaja Kopernika, "Kwartalnik Historii Nauki i Techniki" 15, 1970, s. 743-758
- Kenkel H., Studenten aus Ost- und Westpreußen an außerpreußischen Universitäten vor 1815, Hamburg 1981
- Kestner E., Eberhard Ferber, Bürgermeister von Danzig, "Zeitschrift des westpreussischen Geschichtsvereins" 2, 1880, s. 19-95; 3, 1881, s. 1-50
- Kieszkowski J., Kanclerz Krzysztof Szydłowiecki. Z dziejów kultury i sztuki Zygmuntowskich czasów, Poznań 1912
- Kilar P., Początki reformacji w Gdańsku, "Summarium. Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego" 21, 1972, s. 29-33
- Kingdon R.B., Geneva and the Coming of the Wars of Religion in France, 1555-1563, Genève 1956
<https://doi.org/10.2307/3161804>
- Kizik E., Finanse gdańskich kościołów luterańskich w XVII-XVIII wieku, "Barok" 16, 2009, s. 149-167
- Kizik E., Gdańskie ordynacje o weselach, chrzcinach i pogrzebach w XVI-XVIII wieku, "Barok" 7, 2000, s. 187-205
- Kizik E., Mennonici w Gdańsku, Elblągu i na Żuławach Wiślanych w drugiej połowie XVII i w XVIII wieku. Studium z dziejów małej społeczności wyznaniowej, Gdańsk 1994
- Kizik E., Wesele, kilka chrztów i pogrzebów. Uroczystości rodzinne w mieście hanzeatyckim od XVI do XVIII wieku, Gdańsk 2001
- Klassen P.J., Mennonites in Early Modern Poland and Prussia, Baltimore 2009
- Klemp A., Protestanci w dobrach prywatnych w Prusach Królewskich od drugiej połowy XVII do drugiej połowy XVIII wieku, Gdańsk 1994
- Klinge H., Verheißene Gegenwart. Die Christologie des Martin Chemnitz, Göttingen 2015
<https://doi.org/10.13109/9783666564178>
- Kneifel E., Geschichte der Evangelisch-Augsburgischen Kirche in Polen, Roth bei Nürnberg 1964
- Knoll P.W., "A Pearl of Powerful Learning". The University of Cracow in the Fifteenth Century, Leiden 2016
<https://doi.org/10.1163/9789004326019>
- Kobler B., Die Entstehung des negativen Melanchthonbildes. Protestantische Melanchthonkritik bis 1560, Tübingen 2014
<https://doi.org/10.1628/978-3-16-152697-8>

- Koch E., Magister Stephan Reich (Riccius), Sein Leben und seine Schriften (1512-1588), t. 1, Meiningen 1886
- Koehler K., Stanisław Orzechowski i dylematy humanizmu renesansowego, Kraków 2004
- Kroeker G.G., Erasmus and the Freedom of the Will, w: Frühneuzeitliche Konfessionskulturen, red. Th. Kaufmann, K. von Greyerz, A. Schubert, Gütersloh 2008, s. 249-261
- Kohler A., Ferdinand I. Vater des Religionsfriedens, w: Der Augsburger Religionsfrieden 1555, red. H. Schilling, H. Smolinsky, Gütersloh 2007, s. 17-23
- Köhler W., Zwingli und Luther. Ihr Streit über das Abendmahl nach seinen politischen und religiösen Beziehungen, Gütersloh 1953
- Kohnle A., Nürnberg - Passau - Augsburg. Der lange Weg zum Religionsfrieden, w: Der Augsburger Religionsfrieden 1555, red. H. Schilling, H. Smolinsky, Gütersloh 2007, s. 5-17
- Kohnle A., Philipp Melanchthon und die Bündnisverhandlungen mit Frankreich und England 1534 bis 1536, w: Philipp Melanchthon: Lehrer Deutschlands, Reformator Europas, red. I. Dingel, A. Kohnle, Leipzig 2011, s. 43-50
- Kohnle A., Reichstag und Reformation. Kaiserliche und ständische Religionspolitik von den Anfängen der Causa Lutheri bis zum Nürnberger Religionsfrieden, Gütersloh 2001
- Kolankowski L., Elekcyj Zygmunta Augusta, "Kwartalnik Historyczny" 19, 1905, s. 531-557
- Kolankowski L., Kandydatura Jana Albrechta Hohenzollerna na biskupstwo płockie 1522-1523, Lwów 1906
- Kolankowski L., Polska Jagiellonów: dzieje polityczne, wyd. 3 popr., oprac. Z. Kolankowski, Olsztyn 1991
- Kolankowski L., Sprawy polskie przed Stolicą Apostolską w okresie rewolucji religijnej w Niemczech, "Kwartalnik Historyczny" 22, 1908, s. 321-343
- Kolankowski L., Zygmunt August: Wielki Książę Litwy do roku 1548, Lwów 1913
- Koppens R., Dwa lata w życiu Stanisława Orzechowskiego 1548-1549. Przyczynek do monografii na podstawie Orichovianów wydanych w Krakowie r. 1891 przez dr. J. Korzeniowskiego, Kraków 1893 (nadb. z: "Przegląd Powszechny" 2, 1893 s. 47-69, 173-187, 369-385)
- Korolko M., Andrzej Frycz Modrzewski: humanista, pisarz, Warszawa 1978
- Korte A., Die Konzilspolitik Karls V. in den Jahren 1538-1543, Halle 1905
- Koryl J., Erasmus among his Polish Correspondents. Religious Identity in the Age of Confessionalization, w: Respublica Litteraria in Action. Religion and Politics, t. 2, red. A. Skolimowska, K. Jasińska-Zdun, Warsaw-Cracow 2012, s. 143-175
- Koryl J., "In principio erat sermo". Erazma z Rotterdamu rozważania nad znaczeniem pojęcia "logos" w pierwszym wersecie Prologu Ewangelii św. Jana, w: Studia rhetorica, red. M. Choptiany, W. Ryczek, Kraków 2011, s. 93-130
- Korzo M.A., "Spis tento Otázek trojich" Łukasza z Pragi. Przyczynek do historii katechizmów braci czeskich i ich roli w piśmiennictwie polskim (XVI wiek - pierwsza połowa XVII stulecia), "Res Historica" 36, 2013, s. 103-143

- Korzo M.A., W sprawie jednego z XVI-wiecznych katechizmów kalwińskich w Rzeczypospolitej, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 51, 2007, s. 177-198
- Kosman M., Reformacja i kontrreformacja w Wielkim Księstwie Litewskim w świetle propagandy wyznaniowej, Wrocław 1973
- Kossowska M., Biblia w języku polskim, t. 1, Poznań 1968
- Kossowski A., Hozjusz i Orzechowski w ostatnim roku soboru trydenckiego, "Przegląd Powszechny" 1, 1928, s. 162-186, 327-353
- Kossowski A., Protestantyzm w Lublinie i w Lubelskiem w XVI-XVII w., Lublin 1933
- Kossowski S., Krzysztof Hegendorfin w Akademii Lubrańskiego w Poznaniu 1530-1535.
- Monografia z dziejów odrodzenia i reformacji w Polsce, Lwów 1905 (odb. z "Przewodnik Naukowy i Literacki")
- Kościelak S., Katolicy w protestanckim Gdańsku od drugiej połowy XVI do końca XVII wieku, Gdańsk 2012
- Kościelak S., Kaznodzieje ewangelicy w kościele św. Jakuba, w: Szpital i kościół św. Jakuba. 600 lat fundacji gildii szyprów w Gdańsku, red. A. Sroka, Toruń 2009, s. 167-197
- Kościelny P., Dzieje reformacji w Polsce, Warszawa 2017
- Kościół luterański na ziemiach polskich (XVI-XX w.), t. 1: W czasach Rzeczypospolitej Obojga Narodów, red. J. Kłaczek, Toruń 2012
- Kot S., Andrzej Frycz Modrzewski. Studium z dziejów kultury polskiej w. XVI, Kraków 1923
- Kot S., Andrzeja Frycza Modrzewskiego list do króla Zygmunta Augusta przy wręczeniu dzieła O poprawie Rzplitej, "Reformacja w Polsce" 5, 1928, s. 115-119
- Kot S., Erazm Otwinowski, poeta-dworzanin i pisarz różnowieczny, "Reformacja w Polsce" 6, 1934, s. 1-38
- Kot S., Ideologia polityczna braci polskich zwanych arianami, Warszawa 1932
- Kot S., Opposition to the Pope by the Polish Bishops 1557-1560. Th ree Unique Polish Reformation Pamphlets, "Oxford Slavonic Papers" 4, 1953, s. 38-70
- Kot S., Pierwsza szkoła protestancka w Polsce, "Reformacja w Polsce" 1, 1921, s. 15-34
- Kot S., Polacy w Bazylei za czasów Zygmunta Augusta, "Reformacja w Polsce" 1, 1921, s. 105-133
- Kot S., Wpływ starożytności klasycznej na teorie polityczne Andrzeja Frycza z Modrzewa, "Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny" Seria II, t. 29, 1911, s. 231-323
- Kotarski E., Gdańsk literacki (do końca XVIII wieku), Gdańsk 1997
- Kowalska H., Działalność reformatorska Jana Łaskiego w Polsce 1556-1560, Warszawa 1999
- Kowalska H., Jan Rullus, w: Contemporaries of Erasmus. A Biographical Register of the Renaissance and Reformation, t. 2, red. P.G. Bietenholz, Toronto 1986, s. 178
- Kowalska H., Kwiatkowski Marcin, w: PSB, t. 16, s. 358-360

- Kowalska H., Lutomirski Stanisław, w: PSB, t. 18, s. 144-146
- Kowalska H., Oleśnicki Mikołaj, w: PSB, t. 23, s. 768-771
- Kowalska H., Przecławski Andrzej, w: PSB, t. 28, s. 688-691
- Kowalska H., Przerębski (Przerembski) Jan h. Nowina, w: PSB, t. 28, s. 748-757
- Kowalska H., Przyłuski Jakub, w: PSB, t. 29, s. 206-209
- Kowalska H., Reformacja w Krakowie w czasach Jana Kochanowskiego, w: Cracovia litterarum. Kultura umysłowa i literacka Krakowa i Małopolski w dobie Renesansu, red. T. Ulewicz, Wrocław 1991, s. 247-261
- Kowalska H., Russocki Mikołaj, w: PSB, t. 33, s. 150-152
- Kowalska H., Słończewski Leonard, w: PSB, t. 39, s. 30-34
- Kowalska H., Sobocki Tomasz, w: PSB, t. 39, s. 557-560
- Kowalska H., Walka o dziesięciny na sejmach egzekucyjnych w latach 1562-1565, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 1, 1956, s. 71-101
- Kowalski W., "To jest owczarnia onego Dobrego Pasterza". Pojęcie "prawdziwego" Kościoła w polskich szesnastowiecznych katechizmach, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 60, 2016, s. 29-71
<https://doi.org/10.12775/OiRwP.2016.02>
- Kozłowska M., Popularizing Erasmus's Lingua. The Case of its Polish Translation (1542), w: Polish Culture in the Renaissance. Studies in Arts, Humanism and Political Thought, red. D. Facca, V. Lepri, Firenze 2013, s. 25-35
- Kras P., Edykt wieluński z 1424 roku i udział brachium saeculare w walce z husytyzmem w piętnastowiecznej Polsce, "Summarium" 26-27, 1997-1998, s. 63-77
- Krentz N., Ritualwandel und Deutungshoheit. Die frühe Reformation in der Residenzstadt Wittenberg, Tübingen 2014
- Krentz N., Wittenberger Unruhen, w: Das Luther Lexikon, red. V. Leppin, G. Schneider-Ludorff, Regensburg 2014, s. 772-773
- Kriegseisen W., Ewangelicy polscy i litewscy w epoce saskiej (1696-1763). Sytuacja prawna, organizacja i stosunki międzywyznaniowe, Warszawa 1996
- Kriegseisen W., Region historyczny Europy Środkowo-Wschodniej w badaniach nad dziejami wyznaniowymi epoki nowożytnej, "Kwartalnik Historyczny" 120, 2013, s. 737-759
<https://doi.org/10.12775/KH.2013.120.4.03>
- Kriegseisen W., Stosunki wyznaniowe w relacjach państwo-kościół między reformacją a oświeceniem (Rzesza Niemiecka, Niderlandy Północne, Rzeczpospolita polsko-litewska), Warszawa 2010
- Krókowski J., Andrzej Trzeciecki. Poeta-humanista i działacz reformacyjny, Warszawa 1954
- Krzywoszyński P., Stanisław Orzechowski - ideolog demokracji szlacheckiej, Poznań 2010
- Kubiacyk F., Karol I i erazmiści. Wokół problemu renesansu w Hiszpanii, "Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica" 81, 2007, s. 7-27

Kubik K., Hoppe Jan, w: PSB, t. 9, s. 608-609

Kubik K., Próba M., Zbory ewangelickie w Rzeczypospolitej XVI-XVIII wieku. Baza danych. Projekt badawczy, "Barok" 31, 2009, s. 307-311

Kühlmann W., Gelehrtenrepublik und Fürstenstaat. Entwicklung und Kritik des deutschen Späthumanismus in der Literatur des Barockzeitalters, Tübingen 1982

<https://doi.org/10.1515/9783110928082>

Kühn J., Die Geschichte des Speyrer Reichstags 1529, Leipzig 1929

Kuleczka M., Między sztuką a religią. Dramat i teatr protestancki w Prusach Królewskich (Gdańsk, Toruń, Elbląg, 1550-1650) na tle mieszczańskiej kultury materialnej i duchowej, Kraków 2011

Kultura Pierwszej Rzeczypospolitej w dialogu z Europą. Hermeneutyka wartości, red. A. Nowicka-Jeżowa, t. 1-12, Warszawa 2015-2017

Kumor B., Metryki parafialne w archiwach diecezjalnych, "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej" 14, 1966, s. 65-75

Kurdybacha Ł., Ideologia Frycza Modrzewskiego, Warszawa 1953

Kurdybacha Ł., Zagadnienie autorstwa traktatu De primatu papae, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 4, 1959, s. 81-97

Kuropka N., Philipp Melanchthon. Wissenschaft und Gesellschaft : ein Gelehrter im Dienst der Kirche 1526-1532, Tübingen 2002

Kwolek J., Byliński Stanisław, w: PSB, t. 3, s. 170-171

Lackmann M., Sola fide: eine exegetische Studie über Jakobus 2 zur reformatorischen Rechtfertigungslehre, Gütersloh 1949

Lane A.N.S., John Calvin Student of Church Fathers, Edinburgh 1999

Langensteiner M., Für Land und Luthertum. Die Politik Herzog Christophs von Württemberg (1550-1568), Köln 2008

Lassota J., Wilhelm Gnapheus (1493-1568), twórca elbląskiego gimnazjum, dramaturg i reformator, "Rocznik Elbląski" 2, 1963, s. 37-66

Lehmann J., Konfesja sandomierska na tle innych konfesji w Polsce XVI wieku, Warszawa 1937

Leppin V., Antichrist und Jüngster Tag. Das Profil apokalyptischer Flugschrift enpublizistik im deutschen Luthertum 1548-1618, Gütersloh 1999

Leppin V., Luther und Eck - Streit ohne Ende, w: Johannes Eck (1486-1543). Scholastiker - Humanist - Kontroverstheologe, red. J. Bärsch, K. Maier, Regensburg 2014, s. 131-160

Lepszy K., Andrzej Frycz Modrzewski, Warszawa 1954

Lepszy K., Drohojowski Jan Tomasz, w: PSB, t. 5, s. 382-384

Leszczyński R.M., Nauka ewangelicko-reformowana w polskojęzycznych katechizmach z XVI wieku, w: Ewangelicyzm reformowany w Pierwszej Rzeczypospolitej. Dialog z Europą i wybory aksjologiczne w świetle literatury i piśmiennictwa XVI-XVII wieku, red. D. Chemperek, Warszawa 2015, s. 69-74

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323521631.pp.57-87>

Letocha D., Quand Érasme se fait politique. La première lettre à Sigismond I le Vieux, "Renaissance et Réforme" 24, 1988, s. 251-268

Lewicka Kamińska A., Krupka (Krupka, Krupski) Melchior, w: PSB, t. 15, s. 414-415

Lichtensztul J., Poglądy filozoficzno-prawne Stanisława Orzechowskiego, Warszawa 1930

Liedke M., Bezowocne starania. Korespondencja Jana Kalwina z Zygmuntem Augustem, Jakubem Uchańskim, Janem Tarnowskim i Mikołajem Radziwiłłem Czarnym, w: Ewangelicyzm reformowany w Pierwszej Rzeczypospolitej. Dialog z Europą i wybory aksjologiczne w świetle literatury i piśmiennictwa XVI-XVII wieku, red. D. Chemperek, Warszawa 2015, s. 17-56
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323521631.pp.17-56>

Liedke M., Struktura i kompetencje władz kościoła ewangelicko-reformowanego w Wielkim Księstwie Litewskim w XVI i XVII wieku na tle europejskim, w: Urzędy państwowe, organy samorządowe i kościelne oraz ich kancelarie na polsko-ruskim pograniczu kulturowym i etnicznym w okresie od XV do XIX wieku, red. H. Gmiterek, J. Łosowski, Kraków 2010, s. 347-366

Lies J.M., Zwischen Krieg und Frieden. Die politischen Beziehungen Landgraf Philipps des Großmütigen von Hessen zum Haus Habsburg 1531-1543, Göttingen 2013
<https://doi.org/10.13109/9783666101168>

Link Ch., Die Lehre von der Prädestination bei Calvin und Calvinismus, w: Der Umstrittene Johannes Calvin 1509-1564, red. A. Funke, Berlin 2009, s. 26-48

Lipiński T., Dyaryusz podróży Zofii Jagiellonki 1556 r., "Biblioteka Warszawska" 1, 1847, s. 635-641

Lorentzen T., Deviante Frömmigkeitsformen, differenzierte Glaubensvollzüge. Täufer und Laienkelchbewegung in Bayern, w: Bayern und die Protestanten, red. H. Seibert, Regensburg 2017, s. 96-111

Lorkiewicz A., Bunt gdański w roku 1525. Przyczynek do historii reformacji w Polsce, Lwów 1881

Louthan H., A Model for Christendom? Erasmus, Poland and the Reformation, "Church History" 83, 2014, s. 18-37 <https://doi.org/10.1017/S0009640713001662>

Ludolphy I., Friedrich der Weise: Kurfürst von Sachsen 1463-1525, Leipzig 2006

Lukšaitė I., Reformacija Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Mažojoje Lietuvoje XVI a. trečias dešimtmetis - XVII a. primas dešimtmetis, Vilnius 1999

Lukšaitė I., Reformacja a przemiany kulturowe w Wielkim Księstwie Litewskim, Poznań 2003

Luttenberger A.P., Die Religionspolitik Karls V. im Reich, w: Karl V. 1500-1558. Neue Perspektiven seiner Herrschaft in Europa und Übersee, Wien 2002

Lutyński K., Słap Dąbrowski Marcin, w: PSB, t. 38, s. 581-582

Łempicki S., Ciołek Erazm, w: PSB, t. 4, s. 78-81

Łempicki S., Erazm z Rotterdamu i jego stosunki z Polską, w: idem, Renesans i humanizm w Polsce. Materiały do studiów, Warszawa 1952

Łempicki S., Renesans i humanizm w Polsce. Materiały do studiów, Warszawa 1952

- Łopatecki K., Organizacja, prawo i dyscyplina w polskim i litewskim pospolitym ruszeniu (do połowy XVII wieku), Białystok 2013
- Łowmiański H., Polityka Jagiellonów, Poznań 1999
- Machaj D., Zawsze wierny? Sytuacja wyznaniowa w Uniwersytecie Krakowskim w XVI i XVII w., "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 59, 2015, s. 95-135 <https://doi.org/10.12775/OiRwP.2015.04>
- Maciuszko J.T., Mikołaj Rej: zapomniany teolog ewangelicki z XVI w., Warszawa 2002
- Maciuszko J.T., Piśmiennictwo protestanckie XVI wieku a zagadnienie wychowania, "Studia z Dziejów Wychowania" 7, 2016, s. 37-50
- Maier G., Der Brief des Jakobus, Wuppertal 2004
- Małek J., Murzynowski Stanisław, w: PSB, t. 22, s. 281-282
- Małek J., Opera selecta, t. 1: Polen und Preussen vom 15. bis zum 18. Jahrhundert. Bestandsaufnahme und Perspektiven, Toruń 2011
- Małek J., Opera selecta, t. 4: Reformacja i protestantyzm w Polsce i Prusach (XVI-XX w.), Toruń 2012
- Małek J., Polska wobec luteranizacji Prus, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 49, 2005, s. 7-17
- Małek J., Prusy Książęce a Prusy Królewskie w latach 1525-1548. Studium z dziejów polskiej polityki księcia Albrechta Hohenzollerna, Warszawa 1976
- Małek J., Seklucjan (Seclucianus, Sekluczian) Jan, w: PSB, t. 36, s. 182-186
- Mantey V., Zwei Schwerte - Zwei Reiche. Martin Luthers Zwei-Reiche-Lehre vor ihrem spätmittelalterlichen Hintergrund, Tübingen 2005
- Mańkowski A., Prałaci i kanonicy katedralni chełmińscy od założenia kapituły do naszych czasów, Toruń 1928
- Marchwińska A., Układy o małżeństwo oraz zaślubiny Zygmunta Augusta i Elżbiety Habsburżanki, w: Ad fontes. Studia ofiarowane księdzu profesorowi Alojzemu Szorcowi w siedemdziesięciolecie urodzin, red. Z. Jaroszewicz-Pieresaławcew, I. Makarczyk, Olsztyn 2006, s. 249-259
- Marciniak R., Sejm piotrkowski 26 XII 1524 - 23 II 1525 (Próba analizy problematyki obrad), "Czasopismo Prawno-Historyczne" 27, 1974, s. 193-214
- Marius R., Martin Luther's Erasmus and How He Got Th at Way, "Erasmus of Rotterdam Society Yearbook" 18, 1998, s. 70-88 <https://doi.org/10.1163/187492798X00069>
- Matuszewski A., Satorius (Stojeński, Stoiński) Piotr starszy, w: PSB, t. 42, s. 576-578
- Matwiejczuk P., Humanisci, reformatorzy, przyjaciele. Korespondencja Filipa Melanchtona do Jana Łaskiego, "Rocznik Teologiczny" 57, 2015, s. 347-374
- Matwiejczuk P., Odnowa Kościoła w korespondencji Filipa Melanchtona, w: Luteranizm w kulturze Pierwszej Rzeczypospolitej, red. K. Meller, Warszawa 2017, s. 66-89 <https://doi.org/10.31338/uw.9788323531449.pp.66-89>
- Maurer W., Der junge Melanchthon zwischen Humanismus und Reformation, Göttingen 1996

- Mazurkiewicz K., Początki Akademji Lubrańskiego w Poznaniu (1519-1535). Przyczynek do dziejów rozwoju nauk humanistycznych w Polsce, Poznań 1921
- McConica J.K., English Humanists and Reformation Politics, Oxford 1965
- McCutcheon R.R., The Responsio ad Lutherum. Thomas More's Inchoate Dialogue with Heresy, "The Sixteenth Century Journal" 22, 1991, s. 77-90 <https://doi.org/10.2307/2542017>
- McDonald G., Laurentius Corvinus and the Flowering of Central European Humanism, "Terminus" 9, 2007, s. 47-71
- McDonald G., Raising the Ghost of Arius. Erasmus, the Johannine Comma and Religious Difference in Early Modern Europe, Leiden 2011 (mps)
- McEntegart R., Henry VIII, the League of Schmalkalden and the English Reformation, Woodbridge 2002
- Mehl O.J., Erasmus' Streitschrift gegen Luther. Hyperaspistes, "Zeitschrift für Religionsund Geistesgeschichte" 12, 1960, s. 137-146 <https://doi.org/10.1163/157007360X00227>
- Meier J., Der priesterliche Dienst nach Johannes Gropper (1503-1559). Der Beitrag eines deutschen Theologen zur Erneuerung des Priesterbildes im Rahmen eines vortridentinischen Reformkonzeptes für die kirchliche Praxis, Münster 1977
- Melanchthon, der Papst und die Ökumene, wyd. Th. A. Seidel, Weimar 2016
- Melanchthon und die Reformierte Tradition, red. A.J. Beck, Göttingen 2016
- Melles G., Albertus Pighius en zijn strijd met Calvijn over het liberum arbitrium, Kampen 1972
- Mengelkoch D., The Mutability of Poetics. Poliziano, Statius, and the Silvae, "MLN" 125, 2010, s. 84-116 <https://doi.org/10.1353/mln.0.0230>
- Merczyng H., Zbory i senatorowie protestanccy w dawnej Rzeczypospolitej, Warszawa 1904
- Měšťan A., Kilka uwag o pobycie Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Pradze, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 6, 1961, s. 230-233
- Meyer H., Die deutschen Protestanten in der zweiten Tagungsperiode des Konzils von Trient 1551/52, "Archiv für Reformationsgeschichte" 56, 1965, s. 166-209 <https://doi.org/10.14315/arg-1965-jg10>
- Miaskowski K., Dwa listy Erazma z Rotterdamu, "Pamiętnik Literacki" 13, 1914/1915, s. 71-76
- Michalski W., Hozyusz i reformacja w Polsce w latach 1551-1558 na podstawie jego własnej korespondencji dotąd opublikowanej, Poznań 1907
- Michel S., Martin Luther und Kurfürst Johann Friedrich von Sachsen im Holzschnitt, w: Die Welt der Ernestiner. Ein Lesebuch, red. S. Westphal, H.-W. Hahn, G. Schmidt, Köln 2016, s. 45-55 <https://doi.org/10.7788/9783412506346-006>
- Mincer W., Jan Kalwin w Polsce. Bibliografia, Warszawa 2012
- Moeller B., Die deutschen Humanisten und die Anfänge der Reformation, "Zeitschrift für Kirchengeschichte" 70, 1959, s. 46-61
- Moeller B., Deutschland im Zeitalter der Reformation, Göttingen 1999

- Moeller B., Reichsstadt und Reformation, Berlin 1987
- Mońko K., Rycerze-rabusie w XIV-XV wieku, Kraków 2009
- Morawski K., Andrzej Patrycy Nidecki, jego życie i dzieła, Kraków 1892
- Moreau E. de, Luther et l'Université de Louvain, "Nouvelle revue theologique" 54, 1927, s. 401-435
- Mörke O., Die Reformation. Voraussetzungen und Durchsetzung, München 2005
<https://doi.org/10.1524/9783486701586>
- Możdżeń J., Magiczne postrzeganie świata w Prusach u schyłku średniowiecza na przykładzie "Kroniki pruskiej" Szymona Grunaua, "Komunikaty Mazursko-Warmińskie" 1, 2010, s. 51-60
- Mühlen K.-H. zur, Die Einigung über den Rechtfertigungsartikel auf dem Regensburger Religionsgespräch von 1541 - eine verpaßte Chance?, "Zeitschrift für Theologie und Kirche" 76, 1979, s. 331-359
- Mühlen K.-H. zur, Reformatorische Prägungen. Studien zur Theologie Martin Luthers und zur Reformationszeit, red. A. Lexutt, V. Ortmann, Göttingen 2011, s. 323-340
- Mühlen K.-H. zur, Zur Rezeption der Augustinischen Sakramentsformel "Accedit verbum ad elementum, et fit sacramentum" in der Theologie Luthers, "Zeitschrift für Theologie und Kirche" 70, 1973, s. 50-76
- Müller G., Franz Lambert und die Reformation in Hessen, Marburg 1958
- Müller G., Die Kasseler Vereinbarung über das Abendmahl von 1534. Ein Autograph Melanchthons, "Jahrbuch der Hessischen Kirchengeschichtlichen Vereinigung" 18, 1967, s. 125-136
- Müller G., Die römische Kurie und die Anfänge der Reformation, "Zeitschrift für Religions- und Geistesgeschichte" 19, 1967, s. 1-32 <https://doi.org/10.1163/157007367X00158>
- Müller M.G., "Nicht für die Religion selbst ist die Conföderation inter dissidentes eingerichtet...". Bekenntnispolitik und Respublica-Verständnis in Polen-Litauen, w: Aspekte der politischen Kommunikation im Europa des 16. und 17. Jahrhunderts. Politische Theologie - Res Publica - Verständnis - konsensgestützte Herrschaft, red. L. Schorn-Schütte, München 2004, s. 311-328
- Müller M.G., Reformationsforschung in Polen, "Archiv für Reformationsgeschichte" 100, 2009, s. 138-154 <https://doi.org/10.14315/arg-2009-100-1-138>
- Müller M.G., Zweite Reformation und städtische Autonomie im königlichen Preussen: Danzig, Elbing und Thorn während der Konfessionalisierung (1557-1660), Berlin 1997
<https://doi.org/10.1524/9783050074634>
- Müller-Blessing I.B., Johannes Dantiscus von Höfen. Ein Diplomat und Bischof zwischen Humanismus und Reformation, "Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands" 31/32, 1967, s. 59-238
- Neumeyer H., Kirchengeschichte von Danzig und Westpreußen in evangelischer Sicht, t. 1, Leer 1971
- Neuser W.H., Die Abendmahlslehre Melanchthons in ihrer geschichtlichen Entwicklung (1519-1530), Neikirchen-Vluyn 1968

- Neuser W.H., Calvin als Prädiger. Seine Erklärung der Prädestination in der Predigt von 1551 und in der Institutio von 1559, w: Gottes freie Gnade. Studien zur Lehre von der Erwählung, red. M. Beintker, Wuppertal 2004, s. 65-91
- Neuser W.H., Prädestination, w: Calvin Handbuch, red. H.J. Selderhuis, Tübingen 2008, s. 310-317
- New Studies in Medieval and Renaissance Gdańsk, Poland and Prussia, red. B. Możejko, New York 2017
- Nieden M., Die Wittenberger Reformation als Medienereignis, w: Europäische Geschichte Online (EGO), wyd. Leibniz-Institut für Europäische Geschichte (IEG), Mainz, 23 IV 2012, <http://www.ieg-ego.eu/niedenm-2012-de> URN: urn:nbn:de:0159-201204230
- Nir R., Próba nawrócenia Melanchtona przez biskupa Andrzeja Krzyckiego, "Studia Płockie" 8, 1980, s. 169-177
- Nir R., Stanowisko biskupa Andrzeja Krzyckiego wobec luteranizmu, "Studia Płockie" 9, 1981, s. 73-85
- Noga Z., Krakowska rada miejska w XVI wieku. Studium o elicie władzy, Kraków 2003
- Nowacki J., Dzieje archidiecezji poznańskiej, t. 2: Archidiecezja poznańska w granicach historycznych i jej ustrój, Poznań 1964
- Nowacki J., Gądkowski Bartłomiej, w: PSB, t. 7, s. 338
- Nowak Z., Jan Dantyszek: portret renesansowego humanisty, Wrocław 1982
- Nowak Z., Klemme Pankracy, w: PSB, t. 12, s. 603-604
- Nowak Z., Urban J., Pankracy Klemme: gdański działacz reformacyjny i jego księgozbiór, "Rocznik Biblioteki Narodowej" 4, 1968, s. 107-139
- Nowak-Dłużewski J., Okolicznościowa poezja polityczna w Polsce: czasy Zygmuntołskie, Warszawa 1966
- Nowakowska N., Forgetting Lutheranism. Historians and the Early Reformation in Poland (1517-1548), "Church History and Religious Culture" 92, 2012, s. 281-303
<https://doi.org/10.1163/18712428-09220005>
- Nowakowska N., Poland and the Crusade in the Reign of King Jan Olbracht, 1492-1501, w: Crusading in the Fifteenth Century. Message and Impact, red. N. Housley, Basingstoke 2004, s. 128-147
https://doi.org/10.1057/9780230523357_9
- Nowakowski D., Herezja - tolerancja - consensus Ecclesiae. Wolność religijna i jej granice w myśli poglądów Erazma z Rotterdamu, "The Polish Journal of the Arts and Culture" 5, 2013, s. 139-157
- Nowicki M., Działalność oświatowa i naukowa Akademii Lubrańskiego w XVII i XVIII wieku, Poznań 2011 (mps)
- Nowicki M., Profil wychowawczy Akademii Lubrańskiego na tle sporu Krzysztofa Hegendorfera z Grzegorzem Szamotulczykiem, w: Ku źródłom wartości, red. P. Orlik, Poznań 2008, s. 327-334
- Nowicki M., Stan badań nad dziejami Akademii Lubrańskiego, "Biuletyn Historii Wychowania" 24, 2008, s. 107-120 <https://doi.org/10.14746/bhw.2008.24.8>

- Nugent D., *Ecumenism in the Age of the Reformation. The Colloquy of Poissy*, Cambridge (Mass.) 1974
- Nüssel F., *Allein aus Glauben. Zur Entwicklung der Rechtfertigungslehre in der konkordistischen und frühen nachkonkordistischen Theologie*, Göttingen 2000 <https://doi.org/10.13109/9783666562068>
- Oberman H.A., *Europa afflicta. Reformation of the Refugees*, "Archiv für Reformationsgeschichte" 83, 1992, s. 91-111 <https://doi.org/10.14315/arg-1992-jg05>
- Oberman H.A., *Stadtreformation und Fürstenreformation*, w: *Humanismus und Reformation*, red. L.W. Spitz, Berlin 1981, s. 80-130 <https://doi.org/10.1515/9783110838008-005>
- Obirek S., *Jezuici w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w latach 1564-1668. Działalność religijna, społeczno-kulturalna i polityczna*, Kraków 1996
- Odrzywolska-Kidawa A., "Ardelion" prymas Jan Łaski w opinii Andrzeja Krzyckiego, w: *Cor hominis. Wielkie namiętności w dziejach, źródłach i studiach nad przeszłością*, "Acta Universitatis Wratislaviensis. Historia" 176, 2007, s. 73-91
- Odrzywolska-Kidawa A., *Biskup Piotr Tomicki (1464-1535). Kariera polityczna i kościelna*, Warszawa 2004
- Odrzywolska-Kidawa A., "Dialogus de Asiana diaeta" w kontekście problematyki społeczno-politycznej lat 30-tych XVI wieku, w: "Vetera Novis Augere". *Studia i prace dedykowane Profesorowi Wacławowi Uruszczakowi*, t. 2, red. S. Grodziski, D. Malec, A. Karabowicz, M. Stus, Kraków 2010, s. 793-808
- Odrzywolska-Kidawa A., *Podkanclerzy Piotr Tomicki (1515-1535). Polityk i humanista*, Warszawa 2005
- Odrzywolska-Kidawa A., *Problemy zdrowotne biskupa Piotra Tomickiego*, w: *Relacje lekarz - pacjent w aspekcie społecznym, historycznym i kulturowym*, red. B. Płonka-Syroka, Warszawa 2005, s. 129-144
- Ogonowski Z., *Socynianizm: dzieje, poglądy, oddziaływanie*, Warszawa 2015
- Olejnik-Drejas K., Epitafium Hansa Nimptscha jako ideowo-artystyczny dokument okresu reformacji w Prusach Książęcych, "Rocznik Olsztyński" 14/15, 1983, s. 9-39
- O'Malley J.W., *Trent and All That. Renaming Catholicism in the Early Modern Era*, Cambridge (Mass.) 2000
- Ossowski F., *Ze stosunków Stanisława Hozjusza z prałotami i kanonikami Kapituły Płockiej w w. XVI*, "Miesięcznik Pasterski Płocki" 26, 1930-1931
- Ozorowski E., *Nauka Andrzeja Frycza Modrzewskiego o Eucharystii*, "Studia Teologiczne" 4, 1986, s. 31-49
- Pajewski J., *Stosunki polsko-węgierskie i niebezpieczeństwo tureckie w latach 1516-1526*, Warszawa 1930
- Pałucki W., *Reformy skarbowe sejmu egzekucyjnego 1562/1563*, w: *Studia historyczne. Księga jubileuszowa z okazji 70 rocznicy urodzin prof. dr. Stanisława Arnolda*, Warszawa 1965, s. 301-313
- Parafia ewangelicko-augsburska w Lublinie. Historia, tradycja, współczesność*, red. D. Chwastek, Lublin 2007

- Der Passauer Vertrag von 1552. Politische Entstehung, reichsrechtliche Bedeutung und konfessionsgeschichtliche Bewertung, red. W. Becker, Neustadt an der Aisch 2003
- Pastor L., Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters, Freiburg im Breisgau 1909
- Pauli R., Die Stahlhofskaufleute und Luthers Schriften, "Hansische Geschichtsblätter" 1, 1871, s. 155-164
- Pawlak M., Dzieje Gimnazjum Elbląskiego w latach 1535-1772, Olsztyn 1972
- Pawlak M., Kilka uwag o opiekunach polskich peregrynantów u XVI i XVII wieku, w: Między wielką polityką a szlacheckim partykularzem, red. K. Wajda, Toruń 1993, s. 113-124
- Pawlak M., Reformacja i kontrreformacja w Elblągu, Bydgoszcz 1994
- Pawlak M., Studia uniwersyteckie młodzieży z Prus Królewskich w XVI-XVIII w., Toruń 1988
- Pawłowski F., Premislia sacra, sive series et gesta episcoporum r.l. Premisliensium, Cracoviae 1869
- Petkūnas D., Holy Communion Rites in the Polish and Lithuanian Reformed Agendas of the 16th and early 17th Centuries, Klaipėda 2007
- Petri F., Herzog Heinrich der Jüngere von Braunschweig-Wolfenbüttel. Ein niederdeutscher Territorialfürst im Zeitalter Luthers und Karls V, "Archiv für Reformationsgeschichte" 72, 1981, s. 122-158 <https://doi.org/10.14315/arg-1981-jg07>
- Pettegree A., Marka Luter: rok 1517, druk i początki reformacji, tłum. M. Denderski, Warszawa 2017
- Pfister R., Zu Bullingers Beurteilung des Konzils von Trient, w: Heinrich Bullinger 1504-1575. Gesammelte Aufsätze zum 400. Todestag, t. 1: Leben und Werk, red. U. Gäbler, E. Herkenrath, Zürich 1975, s. 123-140
- Philipp Melanchthon: Lehrer Deutschlands, Reformator Europas, red. I. Dingel, A. Kohnle, Leipzig 2011
- Philipp Melanchthon. Der Reformator zwischen Glauben und Wissen. Ein Handbuch, red. G. Frank, A. Lange, Boston 2017
- Philip Melanchthon. Theologian in Classroom, Confession, and Controversy, red. I. Dingel, R. Kolb, N. Kuroпка, Göttingen 2012
- Piber-Zbieranowska M., Granice jednostek administracji kościelnej, w: Atlas historyczny Polski województwa krakowskiego w drugiej połowie XVI w., cz. 2, red. S. Trawkowski, M. Wilska, Warszawa 2008, s. 36-50
- Piekarski K., Nieznane druki reformacyjne z XVI w., "Reformacja w Polsce" 3, 1924, s. 143-145
- Pierce R.A., Pier Paolo Vergerio the Propagandist, Roma 2003
- Pietrzekiewicz I., Epistola Martini Lutheri ad Henricum VIII w edycji Hieronima Wietora, "Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 76, 2001, s. 229-237
- Pietrzyk Z., Stadnicki Stanisław, w: PSB, t. 42, s. 421-425
- Pietrzyk-Reeves D., Ład Rzeczypospolitej. Polska myśl polityczna XVI wieku a klasyczna tradycja republikańska, Warszawa 2012

- Pietrzyk-Reeves D., O pojęciu "Rzeczpospolita" (res publica) w polskiej myśli politycznej XVI wieku, "Czasopismo Prawno-Historyczne" 62, 2010, s. 37-63
- Pineas R., *Thomas More and Tudor Polemics*, Bloomington 1968
- Piroyansky D., *Martyrs in the Making. Political Martyrdom in Late Medieval England*, Basinstoke 2008
<https://doi.org/10.1057/9780230582743>
- Pirożyński J., *Zofia Jagiellonka (1522-1575) i jej księgozbiór*, Kraków 2004
- Piwko S., *Frycza Modrzewskiego program reformy państwa i Kościoła*, Warszawa 1979
- Plewczyński M., *Secygniowski Jakub*, w: PSB, t. 36, s. 122-125
- Pociecha W., *Bona Sforza d'Aragona*, w: PSB, t. 2, s. 288-294
- Pociecha W., *Działyński Mikołaj*, w: PSB, t. 6, s. 92-94
- Pociecha W., *Geneza hołdu pruskiego*, Warszawa 1937
- Pociecha W., *Królowa Bona (1494-1557). Czasy i ludzie Odrodzenia*, t. 1-4, Poznań 1949-1958
- Pociecha W., *Mikołaj Dzierzgowski, prymas Polski*, "Nasza Przeszłość" 2, 1947 s. 36-102
- Pociecha W., *O Zjeździe w Poznaniu w roku 1530*, "Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej" 4, 1947, s. 5-76
- Pociecha W., *Rzym wobec starań o sprowadzenie Melanchtona do Polski*, "Reformacja w Polsce" 9-10, 1937-1939, s. 418-422
- Pociecha W., *Śląski bohater Bernard Pretwicz*, "Śląsk" 1, 1946, s. 6-13
- Pociecha W., *Walka sejmowa o przywileje Kościoła w Polsce w latach 1520-1537*, "Reformacja w Polsce" 2, 1922, s. 161-184
- Pociūtė D., *Abraomas Kulvietis and the First Protestant Confessio fidei in Lithuania*, w: *Abraomas Kulvietis: Pirmasis Lietuvos Reformacijos paminklas / Abraomo Kulviečio Confessio fidei ir Johanno Hoppijaus Oratio funebris (1547)*, red. D. Pociūtė, Vilnius 2011, s. 37-65
- Pociūtė D., *Radvilas the Black's Answer to Nuncio Lippomano (1556). Manifesto of the Establishment of the Lithuanian Evangelical Church and the Reformation*, w: *Du Liškai*, red. D. Pociūtė, Vilnius 2015, s. 57-108
- Pohlig M., *Wahrheit als Lüge, oder, schloss der Augsburger Religionsfrieden den Calvinismus aus?, w: Konfessionelle Ambiguität. Uneindeutigkeit und Verstellung als religiöse Praxis in der Frühen Neuzeit*, red. A.N. Pietsch, B. Stollberg-Rilinger, Gütersloh 2013
- Polak W., *O dobro wspólne i egzekucję praw. Sejm 1565 roku w Piotrkowie*, Toruń 2004
- Poschmann B., *Königlich Preussen, Ermland*, w: *Die Territorien des Reichs im Zeitalter der Reformation und Konfessionalisierung. Land und Konfession 1500-1650*, t. 2, red. A. Schindling, W. Ziegler, Münster 1995, s. 206-219
- Posłowie ziemscy koronni: 1493-1600, red. I. Kaniewska, W. Uruszczak, Warszawa 2013
- Prochaska A., *Rokosz lwowski w r. 1537*, "Kwartalnik Historyczny" 16, 1902, s. 1-22, 208-242, 381-400
- Ptaszyński M., *Lutherus incombustus. Bücherverbrennung in Polen im Spiegel der konfessionellen Geschichtsschreibung*, "Zeitschrift für Kirchengeschichte" 128, 2017, s. 171-185

Ptaszyński M., O ustroju Kościoła. Uwagi na marginesie edycji "Akt synodów prowincjonalnych Jednoty Litewskiej 1626-1637", "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 56, 2012, s. 203-226

Ptaszyński M., "Papież litewskiej reformacji" czy późny humanista? Uwagi na marginesie najnowszej biografii Andrzeja Wolana, "Kwartalnik Historyczny" 117, 2010, s. 107-120

Ptaszyński M., Polska tolerancja czy początki Oświecenia? Jonasz Szlichtyng (1592-1661) jako teolog "drugiej reformacji", "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 57, 2013, s. 30-75
<https://doi.org/10.12775/OiRwP.2013.02>

Ptaszyński M., Protestancka parafia jako miejsce pisma. Rzesza i Rzeczpospolita na przełomie XVI i XVII w., w: *Loca scribendi. Miejsca i środowiska tworzące kulturę pisma w dawnej Rzeczypospolitej XV-XVIII stulecia*, red. A. Adamska, A. Bartoszewicz, M. Ptaszyński, Warszawa 2017, s. 183-201
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323527725.pp.183-201>

Ptaszyński M., Republik, Politische Freiheit und Reformation in Polen, w: *Politische Freiheit und republikanische Kultur im Alten Europa. Historische Essays zum Gedenkjahr "Gersau 2014"*, red. B. Kümin, Vitznau 2015, s. 80-88

Ptaszyński M., Zwischen Gemeinwohl und Staatsräson. Das Widerstandsrecht in den Ständedebatten der polnisch-litauischen Republik im 16. Jahrhundert, w: *Frühneuzeitliche Reiche in Europa. Empires in Early Modern Europe. Das Heilige Römische Reich und Polen-Litauen im Vergleich. The Holy Roman Empire and Poland-Lithuania in Comparison*, red. T. Gromelski, Ch. Preusse, A. Ross, D. Tricoire, Wiesbaden 2016, s. 67-87
<https://doi.org/10.2307/j.ctvc770fv.5>

Quere R.W., Changes and Constants. Structure in Luther's Understanding of the Real Presence in the 1520's, "The Sixteenth Century Journal" 16, 1985, s. 45-78
<https://doi.org/10.2307/2540933>

Quere R.W., Melancthon's Christum Cognoscere. Christ's Efficacious Presence in the Eucharistic Theology of Melancthon, "Bibliotheca Humanistica et Reformatorica" 22, 1977, s. 11-36

[Red.], Marszewski Wojciech, w: PSB, t. 20, s. 76-77

[Red.], Orzechowski Stanisław, w: PSB, t. 24, s. 287-292

Rex R., The English Campaign against Luther in the 1520s. The Alexander Prize Essay, "Transactions of the Royal Historical Society" 39, 1989, s. 85-106
<https://doi.org/10.2307/3678979>

Rex R., Henry VIII and the English Reformation, Oxford 1993
<https://doi.org/10.1007/978-1-349-22586-6>

Rex R., The Polemical Theologian, w: *Humanism, Reform and the Reformation. The Career of Bishop John Fisher*, red. B. Bradshaw, E. Duffy, Cambridge 1989, s. 109-130
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511665813.008>

Rex R., The Theology of John Fisher, Cambridge 1991
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511520211>

Rhode Ch.E., *Presbyterologia Elbingensis. Die evangelischen Geistlichen im Kirchenkreis Elbing von 1555 bis 1883 nebst Ergänzungen und Nachträgen bis 1945*, wyd. W. Hubatsch, Hamburg 1970

Ribhegge W., Erasmus von Rotterdam, Darmstadt 2010

Říčan R., Die Böhmisches Brüder. Ursprung und Geschichte, Berlin 1961

Robert J., Konrad Celtis und das Projekt der deutschen Dichtung, Tübingen 2003
<https://doi.org/10.1515/9783110940541>

- Rodriguez Lillo T., Skolimowska A., Repertorio de cartas españolas en la correspondencia de Juan Dantisco, w: En torno a Dantisco, red. A. Skolimowska, Varsovia 2001, s. 81-124
- Rosenberg W., Der Kaiser und die Protestanten in den Jahren 1537-1539, Halle 1903
- Rott D., Wawrzyniec Korwin: wczesnorenesansowy humanista śląski, Katowice 1997
- Rummel E., Erasmus and his Catholic Critics, t. 1, Niewkoop 1989
- Rutkowska G., Spławski Jan, w: PSB, t. 10, s. 146-148
- Rüttgardt A., Klosteraustritte in der frühen Reformation. Studien zu Flugschrift en der Jahre 1522-1524, Gütersloh 2007
- Rybus H., Stosunek duchowieństwa diecezji wrocławskiej do obciążeń na rzecz państwa w latach 1514-1531, "Studia Theologica Varsaviensia" 11, 1973, s. 187-198
- Sawicka B., Erazm z Rotterdamu a humanistyczna edukacja Andrzeja Zebrzydowskiego w latach 1517-1530, "Białostockie Teki Historyczne" 2, 2013, s. 35-50 <https://doi.org/10.15290/bth.2013.11.02>
- Sawicki J., Ze studiów nad zbiorem Karnkowskiego. Nieznane uchwały kongregacji piotrkowskiej z 7 listopada 1554 r., "Przegląd Historyczny" 37, 1948, s. 227-242
- Scattola M., Teologia polityczna, tłum. P. Borkowski, Warszawa 2011
- Schäfer R., Melancthons Hermeneutik im Römerbrief-Kommentar von 1532, "Zeitschrift für Theologie und Kirche" 60, 1963, s. 216-235
- Schäufele W.-F., Wahrheit im Dialog. Die Wormser Religionsgespräche von 1540/41 und 1557 im historischen Kontext, w: Dulden oder Verstehen. Dokumentation zu den "Wormser Religionsgesprächen" vom 19. bis 21. April 2013 in Worms, red. V. Gallé, Worms 2013, s. 52-69
- Scheible H., Aufsätze zu Melancthon, Tübingen 2010
- Scheible H., Melancthon und die Reformation. Forschungsbeiträge, red. G. May, R. Decot, Mainz 1996
- Scherrer P., Erasmus im Spiegel von Thomas Murners Reformationspublizistik, w: Gedenkschrift zum 400jährigen Todesjahr des Erasmus, Basel 1936, s. 190-191
- Schildhauer J., Soziale, politische und religiöse Auseinandersetzungen in den Hansestädten Stralsund, Rostock und Wismar im ersten Drittel des 16. Jahrhunderts, Weimar 1959
- Schilling H., Marcin Luter. Buntownik w czasach przełomu, tłum. J. Kałużny, Poznań 2017
- Schilling H., The Reformation in the Hanseatic Cities, "Sixteenth Century Journal" 14, 1983, s. 443-456 <https://doi.org/10.2307/2540577>
- Schlaich K., Die "protestatio" beim Reichstag in Speyer von 1529 in verfassungsrechtlicher Sicht (1980), w: Gesammelte Aufsätze. Kirche und Staat von der Reformation bis zum Grundgesetz, red. K. Schlaich, M. Heckel, W. Heun, Tübingen 1997, s. 49-68
- Schlesien und der deutsche Südwesten um 1600. Späthumanismus - reformierte Konfessionalisierung - politische Formierung, red. J. Bahlcke, A. Ernst, M. Asche, Heidelberg 2012
- Schmidt Ch., Auf Felsen gesät. Die Reformation in Polen und Livland, Göttingen 2000

Schmoeckel M., Das Recht der Reformation. Die epistemologische Revolution der Wissenschaft und die Spaltung der Rechtsordnung in der Frühen Neuzeit, Tübingen 2014

Schnaase E., Geschichte der evangelischen Kirche Danzig, Danzig 1862

Schneider B.Ch., Ius reformandi. Die Entwicklung eines Staatskirchenrechts von seinen Anfängen bis zum Ende des Alten Reiches, Tübingen 2001

Schneider-Ludorff G., Der fürstliche Reformator. Theologische Aspekte im Wirken Philipps von Hessen von der Homberger Synode bis zum Interim, Leipzig 2006

Schnitzler N., Ikonoklasmus - Bildersturm. Theologischer Bilderstreit und ikonoklastisches Handeln während des 15. und 16. Jahrhunderts, München 1996

Schorn-Schütte L., Gottes Wort und Menschenherrschaft . Politisch-Theologische Sprachen im Europa der Frühen Neuzeit, München 2015 <https://doi.org/10.17104/9783406682360>

Schorn-Schütte L., Historische Politikforschung. Eine Einführung, München 2006

Schorn-Schütte L., Die Reformation: Vorgeschichte, Verlauf, Wirkung, München 2006

Schramm G., Szlachta polska wobec reformacji 1548-1607, tłum. J. Górny, red. M. Ptaszyński, Warszawa 2015

Schultheis S., Die Verhandlungen über das Abendmahl und die übrigen Sakramente auf dem Religionsgespräch in Regensburg 1541, Göttingen 2013 <https://doi.org/10.13109/9783666564017>

Schulze L.F., Calvin's Reply to Pighius, Potchefstroom 1971

Schutte A.J., Pier Paolo Vergerio. The Making of an Italian Reformer, Genf 1977

Schwandt W., Deutsche Bibeldrucke aus der vorlutherischen und der lutherischen Zeit in Danzig und Elbing, Danzig 1917

Seebass G., Der Abendmahlsartikel der Confessio Augustana Variata von 1540, w: Dona Melancthoniana, red. J. Loehr, Stuttgart 2001, s. 411-424

Seebass G., Martin Bucer und Reichsstadt Augsburg, w: idem, Die Reformation und ihre Aussenseiter. Gesammelte Aufsätze und Vorträge, red. I. Dingel, G. Seebass, Göttingen 1997, s. 113-124

Seidel K.J., Frankreich und die deutschen Protestanten. Die Bemühungen um eine religiöse Konkordie und die französische Bündnispolitik in den Jahren 1534/35, Münster 1970

Seidel P.M., Michael Helding (1506-1561). Ein Bischof im Dienst von Kirche und Reich, Münster 2012

Seidel R., Späthumanismus in Schlesien. Caspar Dornau (1577-1631). Leben und Werk, Tübingen 1994 <https://doi.org/10.1515/9783110932430>

Seidel Manchi S., Erasmo in Italia 1520-1580, Torino 1987

Seidel Manchi S., Erasmus als Ketzer. Reformation und Inquisition im Italien des 16. Jahrhunderts, Leiden 1993

Sekulski J., Bibliografia druków elbląskich 1558-1772, Warszawa 1988

Sikora F., Dybacz-Czuryłowie herbu Radwan w XV-XVI w., w: Patientia et tempus. Księga dedykowana doktorowi Marianowi Korneckiemu, Kraków 1999, s. 173-178

- Sikorski J., Łaski Stanisław, w: PSB, t. 18, s. 253-255
- Silnicki T., Zjazd w Poznaniu w r. 1530, Poznań 1933
- Simson P., Geschichte der Stadt Danzig, t. 1-4, Danzig 1917
- Simson P., Wann hat der Danziger Priester Jakob Knothe geheiratet, "Mitteilungen des Westpreußischen Geschichtsvereins" 14, 1915, s. 2-4
- Sipayłło M., Leszczyński Rafał, w: PSB, s. 17, s. 132-135
- Sipayłło M., Materiały do dziejów zboru w Ostrorogu, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 13, 1968, s. 169-185
- Sipayłło M., W sprawie synodu pińczowskiego z 1. V. 1555 r., "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 10, 1965, s. 213-221
- Sipayłłówna M., Stosunki Leszczyńskich z uniwersytetem bazylejskim, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 8, 1963, s. 110-124
- Skalweit S., Die "Affaire des placards" und ihr reformationsgeschichtlicher Hintergrund, w: Reformata Reformanda. Festgabe für Hubert Jedin zum 17. Juni 1965, t. 1, red. E. Iserloh, K. Repgen, Münster 1965, s. 445-465
- Skimina S., Jakub Przyłuski - poeta-polityk, "Eos" 47, 1954-1955, s. 223-243
- Skowron R., Ceremonial, Etiquette, Residence. Europeanism and Own Traditions at the Court of the Polish Kings 1370-1648, w: La cour de Bourgogne et l'Europe. Le rayonnement et les limites d'un modèle culturel, red. W. Paravicini, Ostfildern 2013, s. 773-784
- Slenczka B., Das Wormser Schisma der Augsburger Konfessionsverwandten von 1557. Protestantische Konfessionspolitik und Theologie im Zusammenhang des zweiten Wormser Religionsgesprächs, Tübingen 2010 <https://doi.org/10.1628/978-3-16-151065-6>
- Sławiński W., Stanisław Sarnicki jako działacz reformacyjny, "Czasy Nowożytne" 18-19, 2005, s. 69-113 (cz. 1); 24, 2011, s. 11-35 (cz. 2)
- Smoleński T., Wczesna młodość Stanisława Orzechowskiego (1513-1532), Warszawa 1906 (nadb. z "Przeglądu Historycznego")
- Sommer R., Hermann von Wied. Erzbischof und Kurfürst von Köln, t. 2: 1539-1543. Die Reichsreligionsgespräche und der Reformversuch im Erzstift Köln, Bonn 2013
- Sommerfeldt G., Die Brüder Alexander und Georg von Suchten in ihren Beziehungen zum Herzog Albrecht I. von Preußen und zum Domkapitel Frauenburg, "Oberländische Geschichtsblätter" 14, 1912, s. 557-566
- Sowerby T.A., "All our books do be sent into other countreys and translated". Henrician Polemic in its International Context, "The English Historical Review" 121, 2006, s. 1271-1299 <https://doi.org/10.1093/ehr/ce1279>
- Späthumanismus und reformierte Konfession. Theologie, Jurisprudenz und Philosophie in Heidelberg an der Wende zum 17. Jahrhundert, red. Ch. Strohm, J.S. Freedman, H.J. Selderhuis, Tübingen 2006

Sperl A., Melanchthon zwischen Humanismus und Reformation. Eine Untersuchung über den Wandel des Traditionsverständnisses bei Melanchthon und die damit zusammenhängenden Grundfragen seiner Theologie, München 1959

Spieralski Z., Mielecki Jan, w: PSB, t. 20, s. 757-759

Spież J.A., Sporn Marcin, w: PSB, t. 41, s. 157-159

Spijker W. van 't, Die Bedeutung des Kölner Reformationsversuch für a Lasco, w: Johannes a Lasco (1499-1560), polnischer Baron, Humanist und europäischer Reformator, red. Ch. Strohm, Tübingen 2000, s. 245-260

Spijker W. van 't, Calvin. A Brief Guide to his Life and Th ought, tłum. L.D. Bierma, Louisville 2009

Spijker W. van 't, The Ecclesiastical Offices in the Th ought of Martin Bucer, tłum. J. Vriend, L.D. Bierma, Leiden 1996

Spijker W. van 't, Luther an Calvijn. De invloed van Luther op Calvijn blijens de Institutie, Kampen 1985

Spitz L.W., Luther und German Humanism, Aldershot 1996

Spitz L.W., Luther's Ecclesiology and his Concept of the Prince as Notbischof, "Church History" 22, 1953, s. 113-141 <https://doi.org/10.2307/3161440>

Springer M.S., Restoring Christ's Church. John a Lasco and the Forma ac ratio, Aldershot 2007

Starnawski J., Andrzej Frycz Modrzewski: żywot, dzieło, sława, Łódź 1981

Starnawski J., Polonika rękopiśmienne Biblioteki świętej Genowefy w Paryżu, "Roczniki Biblioteczne" 21, 1977, s. 935-947

Starnawski J., Z poloników we francuskich bibliotekach, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 23, 1978, s. 233-240

Steinmann M., Aus dem Briefwechsel des Basler Druckers Johannes Oporinus, "Basler Zeitschrift für Geschichte und Altertumskunde" 69, 1969, s. 191-193

Stollberg-Rilinger B., Des Kaisers alte Kleider. Verfassungsgeschichte und Symbolsprache des Alten Reiches Kleider, München 2013

Strand K.A., Arnoldi von Usingen's Sermo de Matrimonio Sacerdotum et Monachorum. The Text of a Rare Edition, "Archiv für Reformationsgeschichte" 56, 1965, s. 145-155 <https://doi.org/10.14315/arg-1965-jg08>

Strand K.A., Notations on a Rare Reformation-Era Work, "Andrews University Seminary Studies" 8, 1970, nr 2, s. 166-172

Stricker N., Frankreich, w: Philipp Melanchthon. Der Reformator zwischen Glauben und Wissen. Ein Handbuch, red. G. Frank, A. Lange, Boston 2017, s. 701-714 <https://doi.org/10.1515/9783110335804-049>

Strzembosz T., Tumult warszawski 1525 roku, Warszawa 1959

Stupperich R., Der Humanismus und die Wiedervereinigung der Konfessionen, Leipzig 1936

Stupperich R., Melanchthon und Julius Pflug, w: Pflugiana. Studien über Julius Pflug (1499-1564), red. E. Neuss, J.V. Pollet, Münster 1990, s. 43-59

Stupperich R., Melanchthon und die polnischen Humanisten, w: Fragen der polnischen Kultur im 16. Jahrhundert, red. R. Olesch, H. Rothe, Gießen 1980, s. 367-378

Stupperich R., Osiander in Preußen: 1549-1552, Berlin 1973 <https://doi.org/10.1515/9783110836356>

Stupperich R., Die Reformatoren und das Tridentinum, "Archiv für Reformationsgeschichte" 47, 1956, s. 20-63 <https://doi.org/10.14315/arg-1956-1-203>

Sucheni-Grabowska A., Monarchia dwu ostatnich Jagiellonów a ruch egzekucyjny, cz. 1, Wrocław 1974

Sucheni-Grabowska A., Ocieski Jan, w: PSB, t. 23, s. 507-513

Sucheni-Grabowska A., Stanisław Hozjusz jako dyplomata Zygmunta Augusta. Wokół Traktatu Praskiego z 1549 roku, "Studia Warmińskie" 18, 1981, s. 99-156

Sucheni-Grabowska A., Zu den Beziehungen zwischen den Jagellonen und den Habsburgern. Katharina von Österreich, die dritte Gemahlin des Königs Sigismund August. Ein Forschungsbeitrag, "Historisches Jahrbuch der Stadt Linz" 1979, s. 59-100

Sucheni-Grabowska A., Zygmunt August - król polski i wielki książę litewski 1520-1562, Kraków 2010

Suda M.J., Die Ethik Martin Luthers, Göttingen 2006 <https://doi.org/10.13109/9783666563379>

Szczucki L., Marcin Czechowic. Studium z dziejów antytrynitaryzmu polskiego XVI wieku, Warszawa 1963

Szczucki L., Między ortodoksją a nikodemizmem (Andrzej Dudycz na soborze trydenckim), "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 29, 1984, s. 49-90

Szczucki L., Stankar Franciszek, w: PSB, t. 42, s. 158-163

Szczucki L., Wokół Sylw Modrzewskiego, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 18, 1973, s. 53-63

Szczuczko W., Sokołowski Jan, w: PSB, t. 40, s. 131-133

Szczygieł R., Konflikty społeczne w Lublinie w pierwszej połowie XVI wieku, Warszawa 1977

Szelińska W., Biblioteki profesorów Uniwersytetu Krakowskiego w XV i początkach XVI wieku, Wrocław 1966

Szelińska W., Książka Erazma z Rotterdamu w środowisku krakowskim w XVI wieku, Kraków 1990

Szelińska W., Wśród krakowskich przyjaciół książki erazmiańskiej w wieku Wielkiego Holendra, w: Erasmiana Cracoviensia, "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego" 250, "Prace Historyczne" 33, Kraków 1971, s. 39-54

Szelińska W., Z dziejów książki erazmiańskiej w Krakowie, "Kwartalnik Historii Nauki i Techniki" 9, 1966, s. 329-340

Szorc A., Stanisław Hozjusz a reformacja w Elblągu, "Studia Warmińskie" 7, 1970, s. 35-80

Szymaniak W., Organizacja dyplomacji Prus Królewskich na dworze Zygmunta Starego 1525-1548, Bydgoszcz 1992

- Szymaniak W., Rola dworu polskiego w polityce zagranicznej Prus książęcych, Bydgoszcz 1993
- Ślaski J., Polskie dialogi polityczne Stanisława Orzechowskiego na tle sejmów egzekucyjnych, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 12, 1967, s. 47-86
- Śliwa T., Działalność reformacyjna Stanisława Mateusza Stadnickiego w diecezji przemyskiej, "Roczniki Teologiczno-Kanoniczne" 18, 1971, s. 87-111
- Tacchella L., Paolo IV e la Nunziatura in Polonia di Luigi Lippomano vescovo di Verona, 1555-1557, w: Dalla chiesa antica alla chiesa moderna. Miscellanea per il Cinquantesimo della Facoltà di Storia Ecclesiastica della Pontificia Università Gregoriana, red. M. Fois, V. Monachino, F. Litva, Roma 1983, s. 231-260
- Tafiłowski P., "Imago Turci". Studium z dziejów komunikacji społecznej w dawnej Polsce (1453-1572), Lublin 2013
- Tafiłowski J., Jan Łaski (1456-1531): kanclerz koronny i prymas Polski, Warszawa 2007
- Tafiłowski P., Mohács 29 VIII 1526, Zabrze 2010 <https://doi.org/10.1190/tle29121526.1>
- Targowski M., Ruch protestancki w Toruniu do końca 1558 roku, w: Ewangelicy w Toruniu (XVI-XX w.). Zbiór studiów, red. J. Kłaczek, Toruń 2011, s. 13-38
- Täubrich R., Herzog Heinrich der Jüngere von Braunschweig-Wolfenbüttel (1489-1568).
Leben und Politik bis zum Primogeniturvertrag von 1535, Braunschweig 1991
- Tazbir J., Bracia polscy na wygnaniu. Studia z dziejów emigracji ariańskiej, Warszawa 1977
- Tazbir J., Reformacja w Polsce. Szkice o ludziach i doktrynie, Warszawa 1993
- Tazbir J., Staropolski antyklerykalizm, "Kwartalnik Historyczny" 109, 2002, s. 13-22
- Tazbir J., Szlachta i teologowie. Studia z dziejów polskiej kontrreformacji, Warszawa 1987
- Thompson N.J., A Reformed Papacy? Martin Bucer and the Treatment of Papal Primacy in the Worms Book (1540), "Perichoresis" 5, 2007, s. 23-55
- Tode S., Bildung und Wissenskultur der Geistlichkeit im Danzig der Frühen Neuzeit, w: Bildung und Konfession, Theologenausbildung im Zeitalter der Konfessionalisierung, red. H.J. Selderhuis, M. Wriedt, Tübingen 2006, s. 61-102
- Tode S., Johannes Placotomus und die Schola Dantiscana - ein klassische-modernes Unterrichtskonzept, "Beiträge zur Geschichte Westpreußens" 19, 2004, s. 85-112
- Tomczak A., Lubodziecki Jan h. Nałęcz, w: PSB, t. 17, s. 621-622
- Tomczak A., Pretwicz (Prefic) Bernard, w: PSB, t. 28, s. 433-435
- Toth W., Trinitarianism versus Antitrinitarianism in the Hungarian Reformation, "Church History" 13, 1944, s. 255-268 <https://doi.org/10.2307/3160231>
- Tracy J.D., Erasmus of the Low Countries, Berkeley 1996
- Tracy J.D., The Politics of Erasmus. A Pacifist Intellectual and His Political Milieu, Toronto 1978
- Trevor D., Thomas More's Responsio ad Lutherum and the Fictions of Humanist Polemic, "The Sixteenth Century Journal" 32, 2001, s. 743-764 <https://doi.org/10.2307/2671510>

- Troskolański T., Andrzej Radwan Zebrzydowski biskup wrocławski i krakowski 1496-1560, t. 1-2, Kraków 1905-1907 [= "Przewodnik Naukowy i Literacki. Dodatek
- »Gazety Lwowskiej«" 25, 1897; 26, 1898; 29, 1901; 30, 1902; 32, 1904; 34, 1906; t. 2 wydany jako: Dzieje reformacji polskiej w latach 1556-1560 skreślone w związku z działalnością Andrzeja Zebrzydowskiego biskupa krakowskiego († 1560), Lwów 1907]
- Trunz E., Der deutsche Späthumanismus um 1600 als Standeskultur, "Zeitschrift für Geschichte der Erziehung und des Unterrichts" 21, 1931, s. 17-53
- Turchetti M., Une question mal posée. Érasme et la tolérance. L'idée de syngkatabasis, "Bibliothèque d'Humanisme et Renaissance" 53, 1991, s. 379-395
- Tworek S., Działalność oświatowo-kulturalna kalwinizmu małopolskiego: połowa XVI - połowa XVIII w., Lublin 1970
- Tworek S., Z zagadnień organizacji zborów kalwińskich w Małopolsce z XVI - XVII w., "Rocznik Lubelski" 8, 1965, s. 63-75
- Tylenda J.N., Calvin's Understanding of the Communication of Properties, "Westminster Theological Journal" 38, 1975, s. 54-65
- Tylenda J.N., Christ the Mediator: Calvin versus Stancar, "Calvin Theological Journal" 8, 1973, s. 5-16
- Tylenda J.N., The Warning Th at Went Unheeded. John Calvin on Giorgio Biandrata, "Calvin Theological Journal" 12, 1977, s. 24-62
- Ullmann E., Die Wittenberger Unruhen. Andreas Bodenstein von Karlstadt und die Bilderstürme in Deutschland, w: L'Art et les révolutions, t. 4, red. S. Michalski, Strasbourg 1992, s. 117-126
- Urban W., Akademia Krakowska w dobie reformacji i wczesnej kontrreformacji (1549-1632), w: Dzieje Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1364-1764, t. 1, red. K. Lepszy, Kraków 1964, s. 253-307
- Urban W., Do biografii Frycza Modrzewskiego, w: Andrzej Frycz Modrzewski i problemy kultury polskiego odrodzenia, "Studia Staropolskie" 42, 1974, s. 219-240
- Urban W., Et hæc facienda, et illa non omittenda. Profesor Waław Urban w swych dziełach wybranych, red. A. Kądziela, W. Kowalski, J. Muszyńska, Z. Pietrzyk, Warszawa 2012
- Urban W., Franciszek Stankar starszy w Polsce, w: idem, Et hæc facienda, et illa non omittenda. Profesor Waław Urban w swych dziełach wybranych, red. A. Kądziela, W. Kowalski, J. Muszyńska, Z. Pietrzyk, Warszawa 2012, s. 95-132 (= idem, Dwa szkice z dziejów reformacji, Kielce 1991 s. 79-135)
- Urban W., Frycz i Łaski po przysiędze krakowskiej, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 42, 1998, s. 105-106
- Urban W., Die großen Jahre der stancarianischen Häresie, "Archiv für Reformationsgeschichte" 81, 1990, s. 309-319 <https://doi.org/10.14315/arg-1990-ig15>
- Urban W., Łaski Hieronim, w: PSB, t. 18, s. 225-228
- Urban W., Łobocki (Łobodzki) Maciej, w: PSB, t. 18, s. 374-375
- Urban W., Modrzewski (Frycz Modrzewski, Frycius Modrevius) Andrzej Piotr, w: PSB, t. 21, s. 538-543

Urban W., Pińczów w okresie reformacji, w: Pińczowskie spotkania historyczne, z. 1, red. A. Kwiecień, K. Słonina, A. Grygiel, Pińczów 1997

Urban W., Porębski Piotr, w: PSB, t. 27, s. 662-663 <https://doi.org/10.1080/02665433.2012.709073>

Urban W., Znaczenie archiwów Bardiowa i Preszowa dla badania dziejów Małopolski, "Małopolskie Studia Historyczne" 4, 1961, s. 73-82

Uruszczak W., Próba kodyfikacji prawa polskiego w pierwszej połowie XVI wieku. Korektura praw z 1532 r., Warszawa 1979

Uruszczak W., Sejm walny koronny w latach 1506-1540, Warszawa 1981

Vetulani A., Lenno pruskie od traktatu krakowskiego do śmierci księcia Albrechta 1525-1568, Kraków 1930

Viàn N., La presentazione e gli esemplari Vaticani della 'Assertio Septem sacramentorum di Enrico VII, w: Collectanea Vaticana in honorem Anselmi M. Card. Albareda, "Studi e Testi" 220, 1962, s. 355-375

Vogel L., Das zweite Regensburger Religionsgespräch von 1546. Politik und Theologie zwischen Konsensdruck und Selbstbehauptung, Gütersloh 2009

Voigt J., Ueber die Baumeister und einige Bildhauer in Preußen zur Zeit des Herzogs Albrecht, "Neue Preussische Provinzial Blätter" 4, 1847, s. 193-208

Voisé W., 400-lecie tłumaczenia "De Republica Emendanda" przez Wolfganga Weissenburga, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 3, 1958, s. 79-97

Voisé W., Frycza Modrzewskiego nauka o państwie i prawie, Warszawa 1956

Voisé W., Twórczość naukowa Jerzego Libana z Legnicy, "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 11, 1966, s. 29-35

Voisé W., Wolfgang Wissenburgs Übersetzung des Werkes "De Republica Emendanda" von Fricius Modrevius, "Basler Zeitschrift für Geschichte und Altertumskunde" 58-59, 1959, s. 193-214

Volckart O., Die Münzpolitik im Ordensland und Herzogtum Preussen von 1370 bis 1550, Wiesbaden 1996

Völker K., Zur Antichristvorstellung im protestantischen Polen, "Aus Posens kirchlicher Vergangenheit" 3, 1913-1914, s. 52-57

Volkmar Ch., Reform statt Reformation. Die Kirchenpolitik Herzog Georgs von Sachsen, 1488-1525, Tübingen 2008

Wajsblum M., Biandrata Jerzy, w: PSB, t. 2, s. 118-120

Wajsblum M., Ex registro arianismi. Szkice z dziejów upadku protestantyzmu w Małopolsce, "Reformacja w Polsce" 7/8, 1935-1936, s. 245-308

Wajsblum M., Wyznaniowe oblicze protestantyzmu polskiego i jego podstawy społeczne, w: Pamiętnik Zjazdu Naukowego im. Jana Kochanowskiego, Kraków 1931, s. 77-96

Walser F., Die politische Entwicklung Ulrichs von Hutten während der Entscheidungsjahre der Reformation, "Historische Zeitschrift . Beiheft e" 14, 1928, s. 1-131

<https://doi.org/10.1515/9783486758559>

- Walter P., Humanismus, Toleranz und individuelle Religionsfreiheit. Erasmus und sein Umkreis, w: Der Augsburger Religionsfrieden, red. H. Schilling, H. Smolinsky, Gütersloh 2007, s. 105-126
- Wałdoch S., Początki reformacji w Elblągu i jego regionie, "Rocznik Elbląski" 4, 1969, s. 9-43
- Warmiński I., Andrzej Samuel i Jan Seklucjan, Poznań 1906
- Warmiński I., Kilka nowych kart z życia Andrzeja Frycza, zwanego Modrzewskim, "Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego" 34, 1908, s. 275-316
- Warschauer A., Mitteilungen aus der Handschriftensammlung des Britischen Museums zu London, vornehmlich zur polnischen Geschichte, Leipzig 1909
- Wartenberg G., Die Leipziger Religionsgespräche von 1534 und 1539. Ihre Bedeutung für die sächsisch-albertinische Innenpolitik und für das Wirken Georg von Karlowitz, w: Die Religionsgespräche der Reformationszeit, red. G. Müller, Gütersloh 1980
- Wassilkowsky G., Das Konzil von Trient und die katholische Konfessionskultur. Zur Einführung, w: Das Konzil von Trient und die katholische Konfessionskultur (1563-2013), red. P. Walter, G. Wassilkowsky, Münster 2016, s. 1-30
- Wengert T.J., The Biblical Commentaries of Philip Melancthon, w: Philip Melancthon. Theologian in Classroom, Confession, and Controversy, red. I. Dingel, R. Kolb, N. Kuroпка, Göttingen 2012, s. 43-76 <https://doi.org/10.13109/9783666550478.43>
- Wengert T.J., Law and Gospel. Philip Melancthon's Debate with John Agricola of Eisleben over Poenitentia, Grand Rapids 1997
- Wengert T.J., Philip Melancthon and the Origins of the "Three Causes" (1533-1535). An Examination of the Roots of the Controversy over the Freedom of the Will, w: Philip Melancthon. Theologian in Classroom, Confession, and Controversy, red. I. Dingel, R. Kolb, N. Kuroпка, Göttingen 2012, s. 183-208
- Wenz G., Theologie der Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche, t. 1-2, Berlin 1996-1998 <https://doi.org/10.1515/9783110821604>
- Węgrzynek H., "Czarna legenda" Żydów. Procesy o rzekome mordy rytualne w dawnej Polsce, Warszawa 1995
- Wicks J., Cajetan und die Anfänge der Reformation, Münster 1983
- Wijaczka J., Asverus von Brandt, 1509-1559. Życie i działalność dyplomatyczna w służbie księcia Albrechta pruskiego, Kielce 1996
- Wijaczka J., Luteranie w Koronie od 1517 do 1795 roku, w: Kościoły luterańskie na ziemiach polskich (XVI-XX w.), t. 1: W czasach Rzeczypospolitej Obojga Narodów, red. J. Kłaczek, Toruń 2012, s. 13-88
- Wijaczka J., Protestantyzm w regionie świętokrzyskim w XVI-XVII wieku (ze szczególnym uwzględnieniem dawnego powiatu radomskiego), w: Ewangelicy w Radomiu i regionie (XVI-XX w.), red. J. Kłaczek, Radom 2007, s. 11-32
- Wijaczka J., Reformacja w miastach prywatnych w Koronie w XVI wieku, "Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych" 77, 2016, s. 379-406 <https://doi.org/10.12775/RDSG.2016.SI.16>
- Wilczek P., Erazm Otwinowski pisarz ariański, Katowice 1994

- Williams G.H., Erasmianism in Poland, "The Polish Review" 22, 1977, s. 2-50
- Williams G.H., The Polish-Lithuanian Calvin during the 'Superintendency' of John Laski, 1556-60, w: *Reformatio Perennis. Essays on Calvin and the Reformation in Honor of Ford Lewis Battles*, red. B.A. Gerrish, R. Benedetto, Pittsburgh 1981, s. 129-158
- Williams G.H., *The Radical Reformation*, Kirksville 2000
- Willis D., *Calvin's Catholic Christology. The Function of the So-Called Extra Calvinisticum in Calvin's Theology*, Leiden 1966
- Winiarska-Górska I., Staropolskie katechizmy i kancjonały jako książki formacyjne, w: *Ewangelicyzm reformowany w Pierwszej Rzeczypospolitej. Dialog z Europą i wybory aksjologiczne w świetle literatury i piśmiennictwa XVI-XVII wieku*, red. D. Chemperek, Warszawa 2015, s. 133-169
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323521631.pp.133-169>
- Witte J.E., *Law and Protestantism. The Legal Teachings of the Lutheran Reformation*, Cambridge 2002
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511613548>
- Witte J.E., Arthur Th .C., The Th ree Uses of the Law. A Protestant Source of the Purposes of Criminal Punishment?, "Journal of Law and Religion" 10, 1993-1994, s. 433-465
<https://doi.org/10.2307/1051143>
- Włodarski J., Życie codzienne. Przepisy regulujące życie codzienne mieszkańców miast, w: *Historia Elbląga*, t. 2, cz. 2: 1626-1772, red. A. Groth, Gdańsk 1997, s. 221-231
- Włodarski M., *Dwa wieki kulturalnych i literackich powiązań polsko-bazylejskich 1433-1632*, Kraków 2001
- Włodarski M., Polen und Basel - kulturelle und literarische Verbindungen im 16. Jahrhundert, w: *Der polnische Humanismus und die europäischen Sodalitäten*, red. S. Füssel, J. Pirożyński, Wiesbaden 1997, s. 91-100
- Wojak T., *Ustawy kościelne w Prusach Książęcych w XVI wieku: 1525-1568*, Warszawa 1993
- Wojciechowski Z., *Zygmunt Stary (1506-1548)*, Warszawa 1979
- Wojtkowska-Maksymik M., "Gentiluomo cortigiano" i "dworzanin polski". Dyskusja o doskonałości człowieka w "Il Libro del Cortigiano" Baldassarra Castiglione i w "Dworzanie polskim" Łukasza Górnickiego, Warszawa 2007
- Wojtyska H.D., *Cardinal Hosius Legate to the Council of Trent*, Rome 1967
- Wojtyska H.D., Król i nuncjusz. Zygmunt August i Bernardo Bongiovanni w latach 1560-1563, w: *Studia i materiały. Instytut Studiów Kościelnych*, Rzym 1972, s. 43-68
- Wojtyska H.D., *Papiestwo - Polska 1548-1563: dyplomacja*, Lublin 1977
- Wojtyska H.D., Toma Crnić jedyny Słowianin-nuncjusz w Polsce w latach 1522-1523, "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego" 886, "Prace Historyczne" 89, 1989, s. 139-148
- Wolgast E., *Die Einführung der Reformation und das Schicksal der Klöster im Reich und in Europa*, Gütersloh 2014

- Wolgast E., Die Religionsfrage auf den Reichstagen von 1521 bis 1550/51, w: Der Passauer Vertrag von 1552. Politische Entstehung, reichsrechtliche Bedeutung und konfessionsgeschichtliche Bewertung, red. W. Becker, Neustadt an der Aisch 2003, s. 9-28
- Wolgast E., Religionsfrieden als politisches Problem der frühen Neuzeit, "Historische Zeitschrift " 282, 2006, s. 59-96 <https://doi.org/10.1524/hzhz.2006.282.jg.59>
- Wolgast E., Die Wittenberger Theologie und die Politik der evangelischen Stände. Studien zu Luthers Gutachten in politischen Fragen, Heidelberg 1977
- Wollek Ch., Das Domkapitel von Płock (1524-1564), Köln-Wien 1972
- Wotschke Th ., Abraham Culvensis. Urkunden zur Reformationsgeschichte Lithauens, "Altpreußische Monatsschrift " 42, 1905, s. 153-252
- Wotschke Th ., Christoph Th retius. Ein Beitrag zur Geschichte des Kampfes der reformierten Kirche gegen den Antitrinitarismus in Polen, "Altpreußische Monatsschrift " 44, 1907, s. 1-41, 151-210
- Wotschke Th ., Eustachius Trepka. Ein Prediger des Evangeliums in Posen, "Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen" 18, 1903, s. 87-144
- Wotschke Th ., Francesco Lismanino, "Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen" 28, 1910, s. 213-332
- Wotschke Th ., Francesco Stancarò, "Altpreußische Monatsschrift " 47, 1910, s. 465-498, 580-613
- Wotschke Th ., Geschichte der Reformation in Polen, Leipzig 1911
- Wotschke Th ., Gregorius Pauli, "Zeitschrift für Brüdergeschichte" 14, 1920, s. 1-32
- Wotschke Th ., Herzog Albrecht und Graf Andreas Gorka, "Deutsche Wissenschaft liche Zeitschrift für Polen" 4, 1924, s. 1-26
- Wotschke Th ., Herzog Albrecht von Preussen und Wilhelm Gnapheus. Ein Nachtrag, "Archiv für Reformationsgeschichte" 27, 1930, s. 122-131 <https://doi.org/10.14315/arg-1930-0108>
- Wotschke Th ., Herzog Albrechts Briefe an Johann Laski, "Altpreußische Monatsschrift " 45, 1908, s. 336-352, 453-475
- Wotschke Th ., Jakob Küchler. Ein Posener Humanist, "Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen" 20, 1905, s. 213-247
- Wotschke Th ., Johannes Laski, seine Kandidatur für den Posener Bischofstuhl und sein Reinigungseid, "Correspondenzblatt des Vereins für Geschichte der evangelischen Kirchen Schlesiens" 10, 1906, s. 116-128
- Wotschke Th ., König Sigismund August von Polen und seine evangelischen Hofprediger, "Archiv für Reformationsgeschichte" 4, 1906/1907, s. 326-350 <https://doi.org/10.14315/arg-1907-0401>
- Wotschke Th ., Der Posener Fürstentag des Jahres 1543, "Historische Monatsblätter für die Provinz Posen" 15, 1914, s. 1-10
- Wotschke Th ., Die Reformation im Lande Posen, Lissa 1913
- Wotschke Th ., Stanislaus Lutomirski. Ein Beitrag zur polnischen Reformationsgeschichte, "Archiv für Reformationsgeschichte" 3, 1906, s. 105-171 <https://doi.org/10.14315/arg-1906-0201>

Wotschke Th ., Stanislaus Ostrorog, "Zeitschrift der Historischen Gesellschaft für die Provinz Posen" 22, 1907, s. 59-132

Wotschke Th ., Zum Briefwechsel Melanchthons mit Polen, "Archiv für Reformationsgeschichte" 6, 1909, s. 350-357 <https://doi.org/10.14315/arg-1909-0303>

Wotschke Th ., Zur Geschichte der deutsch-lutherischen Gemeinde Wengrow, "Deutsche Blätter in Polen. Eine Monatsschrift für die Deutschen in Polen" 4, 1927, s. 507-523

Wotschke Th ., Zur Geschichte des Antitrinitarismus, "Archiv für Reformationsgeschichte" 23, 1926, s. 82-100 <https://doi.org/10.14315/arg-1926-0104>

Woyde A., Dwa nieznanne rękopisy z dziejów Polskiej Reformacji, "Bibliotheca Universitatis Liberae Polonae" 1922, z. 7, s. 5-14

Woźniakowa M., Nagórski Łukasz, w: PSB, t. 22, s. 447-448

Wójtowicz A., Ład moralny, rządy prawa i rozumu w doktrynie Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Katowice 1996

Wright W.J., The Homberg Synod and Philipp of Hesse's Plan for a New Church-State Settlement, "The Sixteenth Century Journal" 4, 1973, s. 23-46 <https://doi.org/10.2307/2539721>

Wulfert H., Die Kritik an Papsttum und Kurie bei Ulrich von Hutten (1488-1523), Berlin 2009

Wünsch Th ., Konziliarismus und Polen. Personen, Politik und Programme aus Polen zur Verfassungsfrage der Kirche in der Zeit der mittelalterlichen Reformkonzilien, Paderborn 1998

Wurst Z., Legacya Stanisława Hozyusza do cesarza Karola V i króla Ferdynanda I w roku 1549, "Przewodnik Naukowy i Literacki" 31, 1903

Wyczański A., Artykuły sejmiku sandomierskiego z 1538 roku, w: Parlament, prawo, ludzie. Studia ofiarowane Juliuszowi Bardachowi, Warszawa 1996, s. 352-355

Wyczański A., Francja wobec państw jagiellońskich w latach 1515-1529. Studium z dziejów francuskiej polityki zagranicznej epoki odrodzenia, Wrocław 1954

Wyczański A., Postulaty poselskie 1538 r., w: Religie, edukacja, kultura. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Stanisławowi Litakowi, red. M. Surdacki, Lublin 2002, s. 555-560

Wyszomirski T., Z przeszłości zboru protestanckiego w Węgrowie w XVII i XVIII w., "Odrodzenie i Reformacja w Polsce" 4, 1959, s. 137-155

Z wieku Mikołaja Reja. Księga jubileuszowa 1505-1905, Warszawa 1905

Zachara-Związek U., Dwór królowej jako locus scribendi. Analiza wybranych aspektów funkcjonowania na przykładzie korespondencji Elżbiety Habsburżanki z Zygmuntem Augustem, w: Loca scribendi. Miejsca i środowiska tworzące kulturę pisma w dawnej Rzeczypospolitej XV-XVIII stulecia, red. A. Adamska, A. Bartoszewicz, M. Ptaszyński, Warszawa 2017, s. 171-182 <https://doi.org/10.31338/uw.9788323527725.pp.171-182>

Zachorowski S., Najstarsze synody arian polskich, "Reformacja w Polsce" 1, 1921, s. 208-235

Zakrzewski W., Powstanie i wzrost reformacji w Polsce 1520-1572, Leipzig 1870

Zakrzewski W., Rodzina Łaskich w XVI w., "Ateneum" 2, 1882, s. 195-216, 490-524 (cz. 1) 4, 1882, s. 246-271, 519-558 (cz. 2) 4, 1883, s. 205-228, 444-469 (cz. 3)

Zakrzewski W., Stosunki stolicy apostolskiej z Iwanem Groźnym, carem i wielkim księciem moskiewskim, Kraków 1892

Załęski S., Jezuci w Polsce, t. 1: Walka z różnowierstwem 1555-1608, Lwów 1900

Załęski S., Pierwsi Jezuci na ziemi polskiej, "Przegląd Powszechny" 51, 1896, s. 155-173

Zarębski I., Hegendorfer (Hegendorfinus, Hegendorf) Krzysztof, w: PSB, t. 9, s. 337-339

Zarębski I., Zur Bedeutung des Aufenthalts von Krakauer Universitätsprofessoren auf dem Basler Konzil für die Geistesgeschichte Polens, "Vierteljahresschrift für Geschichte der Wissenschaft und Technik" 5, 1960, z. specj. 2, s. 7-23

Zawadzki R.K., Wawrzyniec Korwin - życie i twórczość renesansowego humanisty (studium, tekst łaćski, komentarz i przekład), Częstochowa 2013

Zdrenka J., Urzędnicy miejscy Gdańska w latach 1342-1792 i 1807-1814. Biogramy, Gdańsk 2008

Zeeden E.W., Katholische Überlieferungen in den lutherischen Kirchenordnungen des 16. Jahrhundert, Münster 1959

Zeiner N.K., Nothing Ordinary Here. Status as Creator of Distinction in the Silvae, New York 2005

Zieger A., Das religiöse und kirchliche Leben in Preußen und Kurland im Spiegel der evangelischen Kirchenordnungen des 16. Jahrhunderts, Köln 1967

Zins H., Aspects of the Peasant Rising in East Prussia in 1525, "The Slavonic and East European Review" 38, 1959, s. 178-187

Zins H., Powstanie chłopskie w Prusach Książęcych w 1525 roku. Walki społeczne w Prusach w początkach reformacji i ich geneza, Warszawa 1953

Zins H., Rewolta w Elblągu w 1525 r., "Zapiski Historyczne" 22, 1958, s. 7-50

Zins H., Ród Ferberów i jego rola w dziejach Gdańska w XV i XVI w., Lublin 1951

Zivier E., Neuere Geschichte Polens, t. 1, Gotha 1915

Zonenberg S., Rękopisy stanowiące podstawę wydawniczą "Kroniki Pruskiej" Szymona Grunaua, "Komunikaty Mazursko-Warmińskie" 1, 2010, s. 61-65

Zwickendraht K., Der Streit zwischen Erasmus und Luther über die Willensfreiheit, Leipzig 1909

Zwierlein C.A., Der reformierte Erasmianer a Lasco und die Herausbildung seiner Abendmahlslehre 1544-1552, w: Johannes a Lasco (1499-1560), polnischer Baron, Humanist und europäischer Reformator, red. Ch. Strohm, Tübingen 2000, s. 35-99

Zwierlein C.A., Ein verschollen geglaubter Abendmahlstraktat Johannes à Lascos von 1548, "Archiv für Reformationsgeschichte" 92, 2001, s. 43-86

<https://doi.org/10.14315/arg-2001-jg03>

Żantuan K., Erasmus and the Cracow Humanists. The Purchase of his Library by Łasco, "The Polish Review" 110, 1965, s. 3-36

Żelewski R., Konarski Adam, w: PSB, t. 13, s. 447-449

Żołądź-Strzelczyk D., Peregrinatio academica. Studia młodzieży polskiej z Korony i Litwy na akademiach i uniwersytetach niemieckich w XVI i pierwszej połowie XVII wieku, Poznań 1996

Żygadło A., Reformacja w Szwecji, Danii i Norwegii. Studium porównawcze, Warszawa 2005